

Frankelandgroep

nieuws

editie 6 - 2022

Zeven gouden keurmerken

Dierenweek in Schiewaegh

Wisseling van de wacht

Colofon

Jaargang 14, nummer 6 - 2022

Oplage 3.800 stuks

Frankelandgroep Nieuws is een uitgave voor bewoners en cliënten van Frankeland, Harg-Spaland, Jacobs Gasthuis, Schiewaegh, Vaartland en Thuiszorg Ouderen Frankelandgroep.

Frankelandgroep Nieuws verschijnt zes keer per jaar. Het volgende nummer verschijnt op 15 februari 2023.

Hoofdredacteur Astrid Boonstoppel

Redactiesecretaresse Diana Snoek

Redactieleden Rob Besseling, Annelies van Breukelen, Marlies Engel, Natasja Heij, Carien Kemink, Elly Kramer, Coen Meeder (fotograaf), Jacqueline van der Pijl en Janneke Warmolts.

Met dank aan allen die aan deze editie hebben meegewerkt.

Vormgeving DTPat - Patrick Mostert en Atlantis Creative

Coverfoto Coen Meeder

Redactieadres

Frankelandgroep Nieuws

Sint Liduinastraat 10

3117 CS Schiedam

☎ 010 - 426 49 25

✉ fgn.redactie@frankelandgroep.nl

Inleveren van kopij

Kopij voor de volgende editie kan worden gemaïld of worden ingeleverd bij het secretariaat van Frankeland, t.a.v. Diana Snoek.

Dit kan vanaf nu al, maar de uiterlijke inleverdatum is **maandag 9 januari 2023**. Kopij die na deze datum wordt ingeleverd, kan niet meer worden geplaatst. De redactie behoudt zich het recht voor inzendingen te weigeren of in te korten.

Prijspuzzels

De oplossing van de prijspuzzels kunt u naar ons mailen of in een envelop inleveren bij de receptie van uw locatie t.a.v. Redactie Frankelandgroep Nieuws.

Expositie 'Samen oud, samen thuis'

14

Samen op pad tijdens Wereld Alzheimer Dag

24

Dierenweek in Schiewaegh

58

In deze editie

Zeven gouden keurmerken voor de Frankelandgroep!	6
Duurzaamheid in de gebouwen	8
Vragen over computers, iPads, tablets of smartphones?	12
Kunst in handen	13
Een kijkje in de keuken	17
Voorleesmiddag	18
Een dagje meekijken met een les van de vitaliteitscursus	20
Mantelzorgavond afdeling 2 Harg-Spaland	22
Eindelijk weer op de vrachtwagen	23
Agenda Alzheimer Café en Parkinson Café	26
Nieuws van het Steunfonds Derde Wereld	27
De wandeling die in het water viel	28
Exposities	29
Ritme: we raken het niet graag kwijt	32
Stakeholder aan het woord	34
Bezoek aan de Liduinabasiliek	37
Frankelandgroep steunt roze ouderen én collega's	38
Agenda Roze Salon	39
Hoedjesdag	40
Afscheid en rouw: Een stil verdriet	42
Wie kent hem nog, de mosselman?	44
Stadsarchief Schiedam	46
Markt in Vaartland	50
Beter een goede buur, dan een verre vriend!	51
De binnentuin van Jacobs Gasthuis	52
ZorgkaartNederland in beeld	55
Het oog van de naald	56
Project Matchmaker	57
De werkdag van ...	62
Nieuwjaarsborrels	64
Hand in hand kameraden	65
Liefde is ...	66
Op de koffie bij ...	68
Als een vis ...	71
Scholing L&O	72
Eten en drinken bij de Frankelandgroep	74
Blue Monday	77
Oog op de natuur	78
Barbecue party	80
Om even bij stil te staan ...	81
Starters in de zorg bij Harg-Spaland	82
Podia uitgelicht	84
Prijspuzzels	86

Voorwoord

Wisseling van de wacht

Door Ben de Koning, bestuurder

Het schrijven van een voorwoord voor Frankelandgroep Nieuws is voorbehouden aan leden van bestuur en directie. Dit wordt dan ook mijn laatste voorwoord.

Met ingang van 1 januari schakelt de Frankelandgroep namelijk over van een éénhoofdig naar een tweehoofdig bestuur. Dat collegiale bestuur gaat bestaan uit Pepita Breugem (momenteel directeur beheer) en Roel van Tongeren (momenteel een van de twee directeuren zorg).

Na 33 jaar ga ik het bestuurdersstokje dus aan hen overdragen. Dat doe ik overigens in het volste vertrouwen dat het bestuur bij Pepita en Roel niet alleen in bekende – want ook zij werken al heel lang bij de Frankelandgroep – maar ook in uitstekende handen terecht komt.

Deze bestuurswisseling is geheel vrijwillig en heb ik zelf in gang gezet. Al 17 maanden zie ik op mijn bankafschriften wat precies het AOW-maandbedrag is voor een alleenstaande. Tel daarbij op dat in de ouderenzorg een nieuw tijdperk met andere spelregels aanbreekt én we intern over goede opvolging beschikken en mijn besluit was genomen: een prima moment om plaats en ruimte te maken voor nieuw elan!

Daarbij is me wel gevraagd nog enkele jaren bij de Frankelandgroep te blijven. Niet meer

als bestuurder maar als ondersteuner van het vernieuwde bestuur- en directieteam dat naast Pepita en Roel uit de directeuren Els Nauta en Natalie Harkes zal bestaan. Aan dat verzoek geef ik graag gehoor. Het lijkt me leuk om in die nieuwe rol nog aan de Frankelandgroep verbonden te blijven en zo op weer een andere wijze bij te dragen aan het streven naar tevreden medewerkers, tevreden klanten en tevreden stakeholders. Het voorgaande betekent ook dat ik jullie allemaal gewoon in de (wandel) gangen blijf tegenkomen. Het is 'alleen maar' een wisseling van de wacht en nog geen afscheid.

Overigens (en tot slot) zijn over m'n nieuwe functienaam diverse suggesties in omloop. M'n secretaresses opteren voor MvA*1, ikzelf vind VdB*2 wel passend maar officieel zal het wel zo iets als 'adviseur bestuur- en directieteam' worden. Het is mij allemaal om het even. Lekker blijven werken en van toegevoegde waarde zijn is wat ik het belangrijkste vind.

*1) MvA= Manusje van Alles

*2) VdB= Voorheen de Baas

Bestuur en directie van de Frankelandgroep per 1 januari 2023.

*Van links naar rechts:
Natalie Harkes (directeur beheer),
Els Nauta (directeur zorg Frankeland,
Jacobs Gasthuis en Thuiszorg
Ouderen Frankelandgroep),
Pepita Breugem (bestuurder) en
Roel van Tongeren (bestuurder/
directeur zorg Harg-Spaland,
Schiewaegh en Vaartland).*

PREZO-audits meer dan geslaagd: Zeven gouden keurmerken voor de Frankelandgroep!

Door Vivian Bouman, beleidsmedewerker kwaliteit

Een succesmoment om met voldoening en gepaste trots bij stil te staan: ook dit jaar resulteerde de PREZO-audit van stichting Perspekt in zeven gouden keurmerken voor alle vijf de zorglocaties van de Frankelandgroep én de Thuiszorg Ouderen Frankelandgroep.

Onze aanpak onder het credo “zo gewoon mogelijk” blijkt wederom succesvol; de auditoren uitten zich zeer positief over de kwaliteit van onze zorg- en dienstverlening op alle locaties en zagen dit gelukkig ook terug in een hoop tevreden gezichten, zowel bij personeel als bij bewoners en cliënten. En daar draait het tenslotte allemaal om – een warme, veilige en kwalitatief hoogwaardige omgeving voor onze bewoners en cliënten.

Wat werd er precies getoetst?

De auditoren van Perspekt (bedrijfskundigen, verpleegkundigen, organisatieadviseurs, kwaliteitsfunctionarissen) hebben uitgebreid onderzoek gedaan of onze organisatie aan de prestaties van het kwaliteitssysteem PREZO voldoet. Dit werd getoetst op de onderstaande onderdelen:

- De praktijk: aan de hand van gesprekken met medewerkers en vrijwilligers, bewoners, cliënten of mantelzorgers, door mee te lopen in dagelijkse werkzaamheden en door observaties.
- Onze instrumenten: inzicht in systemen, het handboek PREZO, rapportages en notulen.
- De wijze waarop het personeel binnen Frankelandgroep leert en verbetert: denk aan verbeterplannen, werkgroepen, interne audits of het uitgebreide scholingsaanbod vanuit ons eigen Leer- en Ontwikkelcentrum.

Op alle punten kwamen de auditoren tot de conclusie dat we het gouden keurmerk hebben verdiend. Wat vooral positief opviel was de betrokken, enthousiaste en trotse medewerkers en vrijwilligers en de liefdevolle zorg en aandacht die gegeven wordt aan bewoners en cliënten, aldus de bevindingen van de auditoren.

PREZO – wat is dat eigenlijk?

PREZO is een kwaliteitssysteem dat staat voor PREstaties in de ZOrg en is ontwikkeld door kwaliteitsinstituut Perspekt. Het werk- en denkmodel biedt zorgaanbieders binnen de langdurige zorg handvatten voor het opzetten en waarborgen van kwaliteitsstandaarden of, heel praktisch gezien, voor het leveren van de best mogelijke zorg.

Daarom legt PREZO de focus bewust ook niet alleen op protocollen of systemen maar beoordeelt in de eerste plaats de resultaten van de geleverde zorg aan cliënten. Vragen als: “Voelen bewoners zich thuis en veilig?” en “Voelen bewoners en cliënten zich gehoord?” staan centraal en zijn een belangrijke graadmeter voor het behalen van een positief resultaat.

Op basis van deze kwaliteitseisen komen auditoren van Perspekt eens in de drie jaar een hele dag bij de Frankelandgroep op iedere locatie om te toetsen of de locaties een gouden keurmerk verdienen. Dit wordt de initiële audit genoemd. Een behaald gouden keurmerk is drie jaar geldig en wordt jaarlijks in kleinere audits gecontroleerd.

We zijn enorm trots op het behaalde resultaat en in het bijzonder op de prestaties van onze medewerkers en vrijwilligers die dagelijks weer het verschil maken in het leven van onze bewoners en cliënten!

Wat er vooral positief opviel was de betrokken, enthousiaste en trotse medewerkers en vrijwilligers en de liefdevolle zorg en aandacht die gegeven wordt aan bewoners en cliënten

Duurzaamheid in de gebouwen

Door Annelies van Breukelen, redacteur

In de vorige editie van Frankelandgroep Nieuws heeft u kunnen lezen hoe de Frankelandgroep aandacht besteedt aan duurzaamheid op het gebied van schoonmaakmiddelen, voeding en afval. Maar er is nog veel meer te vertellen over wat de Frankelandgroep doet op dit vlak.

Daarover laat ik mij informeren door Ger Gijbels, manager technische dienst en Axelrody van Eden, manager bouwprojecten, en beiden al heel wat jaren werkzaam bij de Frankelandgroep. Ger en Axelrody kijken hoe binnen de gebouwen duurzamer omgegaan kan worden met elektriciteit, verwarming en apparaten en hoe de gebouwen aangepast/verduurzaamd kunnen worden.

Van Ger en Axelrody krijg ik de cijfers voorgelegd waarmee zij werken om voor 2030 rond de 55% minder CO2 te produceren (ten opzichte van 1990) en in 2050 eigenlijk helemaal CO2-neutraal te zijn. Daar is heel wat puzzelwerk aan vooraf gegaan. Daarnaast is het natuurlijk belangrijk dat de bewoners door 'operatie duurzaamheid' zo min mogelijk, of het liefst geen, overlast ondervinden.

Het afgelopen jaar is het gebouw van Vaartland aangepakt en dat mag op twee puntjes na het vinkje krijgen dat het voldoet aan de eisen van 2030. Want, wat is er allemaal gedaan:

- De VR-ketels zijn vervangen door HR-ketels. Deze ketels zijn nodig om het pand te verwarmen en het water warm te krijgen, maar ook om te voldoen aan alle bijkomende preventie-eisen (denk aan legionellapreventie).
- Het dak, de leidingen en de muren zijn geïsoleerd. Zo gaat er geen warmte onnodig verloren.
- Alle algemene gangen en ruimtes zijn voorzien van led-verlichting, en in de gangen is dit geschakeld met een dag- en nachtschakeling en bewegingssensoren.
- Aan het einde van de middag en 's avonds worden er controlerondes gelopen waarin gekeken wordt of alle ramen dicht zijn en of de verlichting uit is in de openbare ruimtes op de begane grond. Hiermee wordt extra energieverbruik voorkomen.
- Alle apparaten die vanaf maart 2022 gekocht zijn hebben het A+ energielabel.
- Op het dak zijn zonnepanelen geplaatst die elektriciteit opleveren.
- Er is een warmte-terugwin-systeem op het dak geplaatst.

Dat laatste verdient nog wat meer uitleg. Als u bij Vaartland naar boven kijkt, ziet u op het dak allemaal buizen staan. Dat is het warmte-terugwin-systeem en dat is nodig om ervoor te zorgen dat de bewoners kunnen leven in een behaaglijke temperatuur. Ook vindt de Frankelandgroep het belangrijk dat er in het gebouw constant toevoer is van frisse buitenlucht zonder dat bewoners last hebben van tocht. De warmte die normaal doelloos naar buiten werd afgezogen, wordt nu opgevangen op het dak. Via de buizen wordt deze warmte, door middel van een platenwisselaar, omgezet naar warmte die de verse inkomende lucht voorverwarmt (zonder dat dit geld kost). Deze voorverwarmde buitenlucht komt zo weer terug in het gebouw.

Verder is de technische dienst bezig met het monitoren van het cv-systeem, met als doel dit systeem zo efficiënt mogelijk in te gaan regelen en minder gas te verbruiken.

In Vaartland mogen de bewoners natuurlijk zelf weten hoe energiezuinig ze willen en kunnen leven in hun eigen appartement. Maar er was toch een puntje waar Ger en Axelrody graag iets mee wilden doen. In Vaartland (in het deel van de Résidence) konden de bewoners in hun eigen appartement een wasmachine en droger neerzetten. Maar wanneer er regelmatig veel wasmachines draaien voor slechts kleine wasjes, dan kost dat wel heel veel energie en water. In overleg met de bewoners en de directie is besloten om dit anders op te lossen. Op de begane grond van Vaartland zijn twee energiezuinige wasmachines en twee drogers geplaatst. Bij de receptie kan een muntje gehaald worden voor het gebruik. De receptionist kan dan direct kijken wanneer de wasmachine vrij is.

Op het dak van de keuken worden later dit jaar zonnecollectoren geplaatst, die het zwembadwater verwarmen.

Iedere bewoner en mantelzorger kan hier gebruik van maken. En bewoners kunnen natuurlijk ook samen een trommel vullen. Dat stimuleert om samen dingen te doen en dit scheelt ook weer veel energie.

Er staan voor Vaartland nog twee projecten op de planning:

- Het eerste project is dat het dak van de begane grond voor een deel voorzien wordt van sedum. Hierdoor vangt het dak het regenwater op (dat vervolgens gedoseerd kan worden afgegeven aan het riool). Bijkomend voordeel is dat het dak er veel leuker en mooier uitziet!
- Het tweede punt is dat in overleg met een energieadviseur wordt gekeken wat er verder nog aan isolatie gedaan kan worden. Het is belangrijk dat ervoor gezorgd wordt dat het pand goed geïsoleerd wordt, maar dat de bewoner zo min mogelijk last heeft van de werkzaamheden.

Hoewel Vaartland afgelopen jaar als 'groot project' is aangepakt heeft de technische dienst in de tussentijd niet afgewacht en ook al wat acties ondernomen in de andere gebouwen. Denk aan de led-verlichting, lichtsensoren in ruimtes die weinig worden gebruikt en de dag- en nachtschakeling in de gangverlichting (in de nacht brandt er maar 15% van alle lampen). Dat is niet alleen goed voor het energieverbruik, maar het is ook fijn voor de bewoners die moeite hebben hun dag- en nachtritme (terug) te vinden want minder verlichting stimuleert de bewoners om naar bed te gaan.

Verder zijn de verwarmingsbuizen geïsoleerd, worden energiezuinige pompen toegepast en komen er aanpassingen aan liften om deze energiezuiniger te maken. En ook de luchtafzuiging is nu geschakeld in een dag- en nachtschakeling.

'Operatie duurzaamheid' is voor Ger en Axelrody een echte uitdaging. Een puzzel, die ze zichtbaar leuk vinden. Ze kunnen er dan ook veel over vertellen.

Ik eindig dit artikel met een plek die voor velen tot de verbeelding zal spreken, het zwembad. Het zwembad in Frankeland is van grote waarde voor de bewoners en dat willen we zo behouden. Er zijn al diverse duurzame oplossingen, zoals het terugwinnen van warmte uit de ventilatie en HR-ketel. Om ook het zwembad nog energiezuiniger te laten zijn, worden op het dak van de keuken later dit jaar zonnecollectoren geplaatst, die het zwembadwater verwarmen, waardoor het verwarmen minder energie kost. Verder is onderzocht welke andere maatregelen genomen kunnen worden om het energieverbruik te verminderen. Het doel is om het gehele zwembad gasloos te maken. Hoe mooi is dat!

Column Natasja

Trots

Door Natasja Heij, manager zorg

Dit is alweer de laatste column die ik schrijf voor het Frankelandgroep Nieuws. Een jaar lang mocht ik elke twee maanden schrijven over mijn verbazingen, verwonderingen en belevenissen als locatiemanager van Schiewaegh. Wat heb ik mooie, bijzondere en ook emotionele ervaringen mogen delen in mijn columns. Ik ben ongelooflijk trots op alle medewerkers en vrijwilligers van locatie Schiewaegh die elke dag weer proberen het verschil maken in het leven van onze bewoners én hun naasten. En heel soms hebben zij daar wat hulp bij nodig.

De telefoon gaat over en wanneer ik opneem hoor ik het verdriet en de onmacht van de persoon aan de andere kant van de lijn. Waarom het ons maar niet lukt om de zorg voor zijn moeder af te stemmen op de manier waarop zij die altijd in de thuissituatie heeft ontvangen. Hebben we het te druk? Luisteren we wel? Durven we de zo vaak besproken maar blijkbaar moeilijk uit te voeren samenwerking met betrokken familie niet aan te gaan?

In het korte moment waarop ik in gesprek ben met deze zoon ervaar ik het gemis van mijn eigen moeder. Hoe belangrijk was het destijds voor mij,

toen zij ziek werd, dat er iemand naar ons luisterde? Dat iemand zich kon inleven in wat wij doormaakten; het verdriet, de humor, de hang naar het leven alsook naar het einde. Het samen mogen zorgen, het gevoel dat je nog invloed hebt op het leven van diegene waar je langzaam aan afscheid van aan het nemen bent, is zo belangrijk.

Ik voel wederom dat het zorgen voor onze bewoners in zoveel meer zichtbaar en merkbaar is dan alleen de dagelijkse zorgverlening. Het aangaan van een unieke samenwerking met de betrokken naaste(n). Samen de zorg rondom hun naasten organiseren en uitvoeren met zowel oog én hart voor de bewoner als ook voor hun directe naaste(n).

In de daaropvolgende gesprekken met zoon en zorgmedewerkers gaan we op zoek naar een samenwerking die recht doet aan de zorgverlening van moeder en de betrokkenheid van zoon. Het is een weg van vallen en opstaan, luisteren, proberen en blijven praten. Ik ben ervan overtuigd dat juist het bevorderen van een dergelijke samenwerking de kwaliteit van eenieders leven ten goede komt.

Natasja Heij is sinds 1 januari 2022 manager zorg op locatie Schiewaegh. Het afgelopen jaar nam ze onze lezers mee in haar ontmoetingen, verbazingen, gebeurtenissen, uitdagingen en verhalen.

Vragen over computers, iPads, tablets of smartphones?

Door Sandra Verbrugge en Linda van Hassel, activiteitenbegeleiders

Enige tijd geleden zijn wij in Frankeland op woensdagmorgen weer begonnen met de iPad-cursus. Dit houdt in dat u met alle vragen omtrent computers, iPads, tablets en/of smartphones bij ons terecht kunt.

Er is inloop van 10.00 tot 11.00 uur in de Pleinserre. U hoeft zich niet aan te melden en u kunt voor elke willekeurige vraag bij ons terecht.

Het leuke van deze groep is dat bewoners elkaar helpen, dat ze leren van elkaar en dat er bij tijd en wijle ook gelachen wordt om het maken van selfies, wat niet altijd goed gaat.

Een bewoonster zei laatst nog: "Ik ben zo blij dat ik hier elke week bij kan zijn, dankzij jullie kan ik nu alleen op mijn kamer een mail versturen naar

mijn zoon in Amerika!" Een andere bewoonster, heel handig met de iPad, legt graag aan andere bewoners uit hoe je leuke plaatjes kan versturen op Facebook. De wisselwerking is erg leuk om te zien.

Bovendien is er een vrijwilliger die ons ondersteunt, zodat er voor iedereen tijd is om te helpen waar nodig.

Dus, als u vragen heeft of problemen ervaart met welk apparaat dan ook, u bent van harte welkom bij onze iPad-cursus. Graag tot dan!

Kunst in handen

Door Kristy de Gier, activiteitenbegeleider

Een ochtend in Jacobs Gasthuis, die bij veel bewoners en mijzelf een diepe indruk heeft achtergelaten. Een ochtend met als thema 'ode aan onze handen', als onderdeel van, of eigenlijk verdieping op het Frankelandgroepbrede 'Project Kunst'.

Wat hebben onze handen voor ons betekend? Wat hebben zij allemaal meegemaakt? Hoe zien onze handen er nu uit? Hoe zijn ze veranderd in de loop der jaren? Iedere hand is uniek en iedere hand heeft zijn eigen persoonlijke verhaal.

Het was heel bijzonder om hier een moment bij stil te staan door met onze ogen gesloten onze handen aan te raken. Daarna gingen we creatief te werk. We maakten een omtrek van onze handen en gaven die een kleur. We werden geïnspireerd om teksten bij onze handen te schrijven, gewoon wat er intuïtief bij ons opkwam als we naar onze handen keken. En we werden aangemoedigd om erbij te tekenen wat wij zagen, zoals bijvoorbeeld pigmentvlekken, blauwe plekken of aderen, alles hoort bij onze handen. Op papier ontstonden de mooiste werken! Heel bijzonder om te zien hoe ieder hier zijn eigen invulling aan gaf.

Als afsluiting werden onze handen toegezongen door het maken van klanken. Dit was iets waar wij in eerste instantie een beetje onwennig tegenoverstonden, maar wat uiteindelijk als zeer mooi en fijn werd ontvangen en ervaren. Kortom, een ochtend die wij niet snel zullen vergeten. We zijn een hele mooie ervaring rijker.

Expositie

'Samen oud, samen thuis'

nu te zien in Stedelijk Museum Schiedam

Door Matthijs Lokerse, hoofd welzijn en Sofie Noordzij, beeldend therapeut

Foto's Coen Meeder, Aad Hoogendoorn, Matthijs Lokerse en Sofie Noordzij

Op zondag 30 oktober was de opening van de waanzinnige expositie 'Samen oud, samen thuis' in het Stedelijk Museum van Schiedam. Er waren veel mensen op afgekomen.

Uiteraard waren ook de winnaars van 'Project Kunst' aanwezig: bewoners/cliënten van de Frankelandgroep Carla Kostense (68), Christina Franken (66), Yvon Suttorp (84) en Bep van Hagen (88). Helaas kon de vijfde winnaar, Gerald Woensdregt (60), er niet bij zijn. De aanwezige winnaars hadden ook hun familieleden uitgenodigd, waardoor het gezellig druk was.

Na een mooi welkomstwoord van museumdirecteur Anne de Haij, was het woord aan Sofie Noordzij, beeldend therapeut en Matthijs Lokerse, hoofd welzijn, die kort hebben toegelicht hoe de route naar deze expositie is verlopen.

De winnaars zijn in het zonnetje gezet. Ze kregen een prachtige bos bloemen uitgereikt én een creatief cadeau in de vorm van een tekendoos, om hun verdere creatieve inspiratie vorm te geven.

Hierna mocht eindelijk iedereen de expositie bewonderen in de stadsgalerij. Het was een drukte van jewelste en de ruimte was al gauw gevuld met familie, vrienden en andere belangstellenden. De winnaars wilden natuurlijk graag hun werk laten zien. De reacties van de bezoekers waren zeer positief en de "oohhhs" en "aahhhs" vlogen ons om de oren.

Winnares Bep van Hagen (88 jaar) met haar kunstwerk 'Vrouw met groen'. Foto: Aad Hoogendoorn

Ook de bogen van de stadgalerie waren bedekt: er hingen namelijk rollen papier met daarop handen van bewoners van verschillende locaties. Deze rollen papier zijn gemaakt tijdens de workshop 'Ode aan de handen', begeleid door kunstenaar Geneviève Kooijman.

Kunstenaar Pris Roos was aanwezig om wat meer informatie te geven over haar bijdrage aan deze expositie.

Voorafgaand aan de expositie heeft zij met de vijf winnaars gesproken. Fragmenten van dit interview zijn ook te beluisteren in de stadgalerie. Daarnaast maakte zij een portret ter ere van de winnaars.

Benieuwd naar de winnende kunstwerken en de bijzondere ode aan de handen?

Deze bijzondere expositie is nog tot 8 januari 2023 te zien in het Stedelijk Museum Schiedam (Hoogstraat 112).

Een kijkje in de keuken

Door Kristy de Gier, activiteitenbegeleider

Op woensdag 21 september bezocht de menucommissie van Jacobs Gasthuis en DrieLanen de keuken van Frankeland.

Wij werden hartelijk ontvangen door Eric van Reenen, hoofd voeding, met een kop koffie/thee en een overheerlijk gebakje. Eric begon vervolgens gepassioneerd te vertellen over de werkzaamheden in de keuken. Met uiteraard als hoofddoel om alle mensen naar volle tevredenheid te voorzien van een heerlijke maaltijd!

Zo'n 850 maaltijden worden dagelijks vers bereid in de eigen keuken van Frankeland door een zeer enthousiast keukenteam.

Daar waren wij best van onder de indruk; petje af, iedere dag 850 maaltijden bereiden van hoge kwaliteit, gevarieerd, gezond en lekker; dat is niet niks! Ik krijg het zelf al benauwd als ik thuis tien eters krijg ...

In deze keuken wordt een deel van de maaltijden bereid voor Frankeland, Jacobs Gasthuis, Harg-Spaland, Schiewaegh en Vaartland. Een hele operatie met een logistieke planning erbij. Eric heeft ons vervolgens rondgeleid door alle

ruimtes van de keuken en daar komt heel wat bij kijken. We waren allemaal vol aandacht en we keken onze ogen uit bij de 'kleine pannetjes'. Na afloop werden wij allemaal getraakteerd op een heerlijke lunch en gingen wij met een voldaan gevoel en een ervaring rijker weer naar huis.

Wat is de menucommissie?

Een commissie van bewoners en een kok met als doel het optimaliseren van zowel de warme als de broodmaaltijden voor interne en externe cliënten. Hierdoor hoopt men het welzijn van de cliënten positief te beïnvloeden.

De menucommissie is continu bezig met de verbinding met en wensen van de bewoners. Sluiten de maaltijden en alles wat we doen met de keuken aan bij de wensen en behoeften van onze gasten/bewoners? Wat is er mogelijk en wat niet? Heeft de menucommissie nog suggesties voor bijvoorbeeld de feestmenu's of de openingstijden?

Voorleesmiddag

Door Michael de Wijs, coördinator team Welzijn, en Rob Besseling, redacteur

Kind

De kinderboekenweek kwam er aan. Was dat een aardig thema voor een activiteit? Nou en of! Al onze bewoners waren immers ooit kind. Teruggaan in de tijd, naar herkenbare liedjes die de gasten in de Serre konden meezingen. Wat een leuk idee! Team Welzijn van Schiewaegh ging er dan ook meteen mee aan de slag. De vraag die als eerste beantwoord moest worden, was: Welke auteur heeft zijn of haar sporen ruimschoots met kinderboeken verdiend?

Annie M.G.

Het werd (natuurlijk) Annie M.G. Schmidt. Het team sprak af dat er een pianist zou komen en dat een van de teammedewerkers zou gaan voorlezen. En zo kwamen de activiteitenbegeleiders bij de website www.muzikalevertellingen.nl van Irma en Daphne Metaal, muzikale vrouwen met veel liefde voor muziek en voorlezen. Irma was voor 13 oktober beschikbaar voor het bespelen van de piano. Tot zover ging het goed, tot de voorleesmedewerker van het team zich een dag van tevoren moest ziekmelden. Wie kon de verhalen van Annie voorlezen? ...

Sprong

Martijn, stagiair in het team, kwam met de oplossing. Hij vroeg zijn vriendin Amber, in opleiding om leerkracht te worden, of zij in staat en bereid was om het voorlezen voor haar rekening te nemen. Door haar opleiding was het geen vreemd verzoek, ze was bekend met het vertellen. Ze besloot de sprong in het diepe te wagen.

... tussen de voorleesstukjes door vroeg ze haar gasten hoe zij de verhalen van Annie hadden beleefd ...

Beamer

De presentatiekast en het projectiescherm werden klaar gezet, zodat de teksten van de liedjes van Annie door iedereen konden worden gelezen en meegezongen. En de piano stond gereed. Amber ging voor de verzamelde gasten staan en begon te praten.

Opeens was het stil, muisstil ...

Het werd een middag die bijna anderhalf uur duurde, met samenzang van Amber met de bewoners en de verhalen die ze op prachtige wijze voorlas. Maar daar bleef het niet bij, want tussen de voorleesstukjes door vroeg ze haar gasten hoe zij de verhalen van Annie hadden beleefd, wat hun herinneringen daaraan waren. Het was voor velen aanleiding om die aan anderen te vertellen en om samen nog een keer te genieten van de leuke schrijfster uit een ver verleden.

Quiz

Niemand verliet de Serre voordat de middag werd afgesloten. Begrijpelijk, het werd een middag met heel veel herkenbaarheid in de liedjes die voor veel gezamenlijk plezier zorgden. Later speelden bezoekers van dit feest ook nog samen een interessante Annie M.G. quiz over haar leven, haar liedjes en haar verhalen. Al snel ontdekte iedereen hoe betrokken sommige bewoners hierbij waren. Want de meeste bezoekers deden actief aan de quiz mee en sommige vragen werden af en toe met een zekere felheid beantwoord.

Het werd een feest van herkenning en herinnering, door de nood geboren, binnen één dag geregeld!

Gedicht

Hulde aan mijn rollator

Door mevrouw A. van Haastert, bewoner Frankeland

Oh, rollator, mijn steun en toeverlaat.
Heerlijke wagen, die steeds naast me staat.
Waar ik loop of ga, jij bent in mijn buurt.
Of het nu lang of kort duurt.
Rollator, jij helpt me bij mijn onzekerheid.
In jou heb ik vertrouwen, altijd.
Rollator, van 's morgens vroeg tot 's avonds laat,
Bied jij steun, jij onvermoeibaar apparaat.
Zonder jou zat ik op een stoel,
en miste ik een heleboel.
Voor velen ben jij een sta-in-de-weg.
Voor mij ben je onmisbaar, zeg!
Ik leun, ik steun, ik zit op jou.

Een standbeeld voor de uitvinder die in stilte werkend achter de schermen zich over de slechte lopers wist te ontfermen.
Rollator, 's morgens sta je bij het opstaan naast mijn bed,
en onze eerste wandeling maken wij samen naar het toilet.

Rollator, zonder jou was ik uitgeteld,
heel gauw.

Een dagje meekijken met een les van de vitaliteitscursus ‘Bewust Bewegen(d) Brein’, oftewel: BBB

Door Marielle Nuis-Moerkerken, activiteitenbegeleider

‘Kopje koffie?’

‘Ja... Graag! Suiker en wat extra melk alsjeblieft.’

‘Gaan we doen, zoekt u maar vast een plekje aan de grote tafel.’

Een voor een druppelen de dames de Kapel in Frankeland binnen. Ze zoeken een plaatsje en kletsen gezellig wat, vaak gaat het gesprek over de koffertjes van miljoenenjacht op zondagavond. Wanneer de enige heer in deze club samen met zijn vrouw verschijnt, verandert de dynamiek in de groep en gaat het gemoedelijke kletsen over in grappige plagerijtjes. Deze groep heeft al een geschiedenis met elkaar; de meesten van hen wonen al een hele tijd bij Frankeland en de dames die nog niet zo erg lang bij ons wonen worden al pratende wegwijs gemaakt in het wel en wee van de bewoners. Een leuke en gemêleerde groep.

Renate van den Broek-van Bruchem (rechts)
met cursusdeelnemer

Omdat we de les nu toch echt moeten gaan beginnen roepen we de groep tot de orde. We beginnen stevast met de zogenoemde ‘keek op de week’: deelnemers krijgen kort de gelegenheid om iets te vertellen over de afgelopen week. Geen must natuurlijk, en we hebben met elkaar afgesproken dat wat we met elkaar delen ‘veilig’ is en niet zal worden doorgebabbel. De ene keer gaat het over een uitstapje, de andere keer over een behaald (persoonlijk) succes, of ‘gewoon’ over heel dagelijkse dingen, scootmobiel-pech of een verjaardag bij familie waarbij iedereen aanwezig was.

Dan gaan we meestal over tot het serieuze werk, de ‘gouden regel’. Iedere week geven we de deelnemers een gulden regel mee naar huis. We lezen hem voor tijdens de les en de bedoeling is dat de deelnemers deze onthouden en de volgende les op kunnen zeggen. De regel heeft altijd betrekking op de lesstof van die week. Bijvoorbeeld: “Je hoeft niet ziek te zijn om beter te worden” of “Wanneer woelig water tot rust komt, wordt het langzaam helder”.

Om de cursus interactief te houden doen we bijna altijd testjes en/of opdrachten. Ook hier is van belang: niets is goed of fout. En als we teveel kletsen tussendoor worden de opdrachtjes huiswerk voor de volgende les!

Zoals gezegd zijn er dus verschillende onderwerpen, tien stuks om precies te zijn, met ieder een eigen stukje theorie, wat testjes/opdrachten en bij een aantal onderwerpen hebben we een gast spreker uitgenodigd. Zo komt de wijkagent voorlichting geven over veiligheid, de fysiotherapeut over bewegen, de diëtiste vertelt wat over gezonde voeding en met behulp van de yoga-docente leren we wat ontspanningsoefeningen voor een betere nachtrust, want ook slapen is gezond.

Iedere week is anders en zelfs iedere cursus is anders want wat wij belangrijk vinden is, dat deze aansluit op de groep. We proberen door middel van de gesprekken en oefeningen te weten te komen waar de behoefte ligt in de door ons uitgezette onderwerpen. Zo blijft het leuk voor iedereen en is de drempel niet te hoog.

De titel van de cursus, ‘Bewust Bewegen(d) Brein’, is gekozen omdat we graag willen dat deelnemers door middel van de cursus niet alleen lichamelijk meer in beweging komen maar zeker ook mentaal. Niet kijken naar wat niet meer kan maar mogelijkheden zoeken naar hoe iets wel kan.

Wanneer iemand moeite heeft dagelijkse dingen te onthouden (korte termijngeheugen) kunnen wij door het doen van oefeningen of het leren van trucjes ervoor zorgen dat het onthouden gemakkelijker gaat of wellicht zelfs verbetert. Wanneer iemand minder mobiel wordt en gebruik moet maken van een rolstoel of rollator denkt men vaak dat bewegen niet meer kan. Samen met de fysiotherapeut bieden wij dan een flink aantal oefeningen die ook dan een dagelijkse routine kunnen worden zodat ook de fysieke fitheid stabiel blijft.

Marielle Nuis-Moerkerken (rechts)
met cursusdeelnemer

De deelnemers van de cursus BBB geven aan steeds uit te kijken naar de nieuwe bijeenkomst en wekelijks nieuwe dingen te leren.

Woont u ook in Frankeland of in de Liduinahof en zou u ook graag een keer willen deelnemen aan deze cursus? Dan kunt u zich opgeven bij Renate van den Broek-van Bruchem of Marielle Nuis-Moerkerken via:

- ✉ R.vandenBroek-vanBruchem@frankelandgroep.nl
- ✉ M.Nuis-Moerkerken@frankelandgroep.nl

Mantelzorgavond

afdeling 2 Harg-Spaland

Door Marlies Engel, redacteur

Bent u als mantelzorgervan een van onze bewoners al eens bij een mantelzorg-avond geweest? Nee? Het is echt de moeite waard om zo'n avond eens bij te wonen.

Het kan fijn zijn om de mantelzorgers van de andere bewoners te leren kennen. U kunt verhalen uitwisselen (fijn, herkenning!) en wellicht ook tips & trucs. Daarnaast ontmoet u natuurlijk een aantal van de medewerkers van de afdeling waar uw naaste verblijft. Ook heel prettig! U hoort op zo'n avond veel over de activiteiten die aangeboden worden en u kunt daar zelf soms aan meedoen. En tenslotte leert u ook nog het een en ander over dementie en hoe om te gaan met onbegrepen gedrag. Kortom, zeer de moeite van een bezoek waard.

Onlangs was er zo'n mantelzorgavond op afdeling 2 van Harg-Spaland. Ik sprak daarover met mevrouw Kruijsifix, dochter van een bewoner. Zij vertelde enthousiast over het programma. "De avond was goed bezocht," zei zij. "Het was een avond met een lach en een traan. De twee subhoofden gaven voorlichting over de verschillende soorten dementie en de verschillende fases. Wij herkenden daar allemaal wel onze naasten in! Het hoofd voeding vertelde over de plannen met de brasserie, de tekeningen zagen er heel mooi uit. We luisterden naar een gedicht en een liedje van Leonie Meijer over een moeder met dementie, dat was ontroerend. Maar er was ook ruimte voor een vrolijke noot en we hebben vier praktijkoefeningen gedaan. Ik ben blij dat ik geweest ben, het was leuk en leerzaam en ik kan iedere mantelzorgervan aanraden om de eerstvolgende mantelzorgavond van hun afdeling te bezoeken!"

**Als ik zo geworden ben
dat ik niemand meer herken
en niet eens jouw naam meer weet
pak dan mijn hand heel even beet
en zeg me zo gedag
en laat me voelen dat je me mag.
Wellicht dat ik het gevoel herken
dat ik voor iemand, iemand ben.
Herinner mij, maar niet in sombere dagen
Herinner mij in de stralende zon,
hoe ik was toen ik alles nog kon.**

Gedicht, geschreven door Sophia den Otter, dat werd voorgedragen tijdens de mantelzorgavond

Eindelijk weer op de vrachtwagen

Door Annelies de Sterke,
coördinerend servicemedewerker

In september lieten onze collega's in Frankeland een bijzondere hartenwens in vervulling gaan. De bewoner in kwestie is altijd vrachtwagenchauffeur geweest en wilde héél graag nog een keer mee als rijder op de wagen. En dat is gelukt!

Het weer zat gelukkig mee en na een mooie tocht kwam meneer glunderend terug. Hij zei dat hij de dag van z'n leven had gehad. En daar doen we het natuurlijk allemaal voor!

Met dank aan ANGVIK AUTO HOLLAND BV uit Maasland (Robert Duivesteijn)

Samen op pad tijdens Wereld Alzheimer Dag

Door Astrid Boonstoppel, hoofdredacteur

Jaarlijks vindt op 21 september Wereld Alzheimer Dag plaats. Op deze dag wordt extra aandacht gevraagd voor en besteed aan dementie.

Het thema dit jaar was 'Samen op pad'. Daarom werd er vanuit de locaties een extra feestelijke wandeling georganiseerd. Zo bezorgden wij onze bewoners een fijne middag 'op pad'. Alle locaties deden mee!

's Ochtends was het de beurt aan de bewoners van Vaartland en 's middags maakten de bewoners van Frankeland, Jacobs Gasthuis, Schiewaegh en Harg-Spaland een wandeling.

Bij Frankeland werd de wandeling afgetrapt en afgesloten met feestelijke draaiorgelmuziek. Samen met de bewoners, medewerkers en vrijwilligers van

het Jacobs Gasthuis wandelden zij door een zonnig Julianapark.

De groepen wandelaars uit Schiewaegh en Harg-Spaland ontmoetten elkaar halverwege hun wandeling en hielden een pauze voor koffie en taart. Daarna gingen zij de kinderboerderij in.

Het zonnetje scheen, iedereen genoot van de beweging, de gezelligheid en de buitenlucht en er was geen druppel regen te bekennen, kortom; een perfecte dag om samen op pad te gaan!

Agenda Alzheimer Café en Parkinson Café

Alzheimer Café

Heeft u te maken met geheugenproblemen of (beginnende) dementie of zorgt u voor een naaste met dementie? Wilt u meer informatie over deze ziekte, in gesprek komen met professionals en/of contact hebben met lotgenoten?

U bent van harte welkom om naar het Alzheimer Café Schiedam te komen! De Frankelandgroep organiseert elke maand een Alzheimer Café in Frankeland om 19.30 uur (inloop: 19.00 uur), op de tweede dinsdag van de maand. De eerstvolgende edities vinden plaats op 10 januari en op 14 februari 2023.

Bezoek voor het programma:
www.frankelandgroep.nl/alzheimer-cafe

Parkinson Café

Heeft u Parkinson of zorgt u voor een naaste met Parkinson? Wilt u graag meer informatie over deze ziekte, in gesprek komen met professionals en/of in contact komen met lotgenoten? U bent van harte welkom om naar het Parkinson Café te komen!

De Frankelandgroep organiseert een keer per twee maanden een Parkinson Café in Frankeland, altijd om 19.30 uur (inloop: 19.00 uur), op de derde dinsdag van de maand. De eerstvolgende editie vindt plaats op 17 januari 2023. Toegang is gratis, aanmelden is niet nodig.

Bezoek voor het programma:
www.frankelandgroep.nl/parkinson-cafe

Nieuws van het Steunfonds Derde Wereld

Door Mariëtte Brekelmans, pater Tonny Heeren, Astrid Hofman en Jos Poell

Het is weer enige tijd geleden dat wij van ons lieten horen. Door het vertrek van Jel van Geffen, de vorige voorzitter, moest Mariëtte Brekelmans ingewerkt worden en dat is momenteel gaande.

Alle projecten die wij steunen met uw geld maakten zware tijden door. Het coronavirus had overal huisgehouden. Het was ellende op vele fronten; we vielen in herhalingen van de vele rampen. Maar wij konden stug doorgaan met onze steun, dankzij uw hulp!

Zo doneerden wij aan pater Henk Erdhuizen die hulp biedt aan verwaarloosde straatkinderen in Bolivia. Ook de stichting 'Water voor leven' in Kaapverdië kreeg een donatie. Zij gaven matrassen aan oudere mensen die tot dan op een houten palet sliepen. Dat is niet goed voor hun gezondheid, voor hun rug en voor hun botten. En verder hebben zij een koel-/vrieskast gekregen en geld voor eten voor het ontbijt.

Het project 'Kleine schooltjes' op Haïti die na een verwoesting waren verdwenen kreeg geld voor de wederopbouw. Ook steunden wij een collega Zue Mendes (uit Jacobs Gasthuis) voor een project in Kaapverdië. Daar wonen veel ouderen in een

afgelegen streek waar bijna niemand zich om bekommert. Ze konden weer eens lekker eten en gezellig samen zijn, wat een feest! Er zijn nog wel enkele projecten die wij steunen, daar komen we de volgende keer op terug.

Wij zijn als Steunfonds Derde Wereld bijzonder trots op onze donateurs. Ook bestuur en directie van de Frankelandgroep draagt een behoorlijk steentje bij aan ons werk. Dank daarvoor!

Mogen wij u ook vragen om ons een beetje te helpen? Kunt u wat missen, maak dan een (klein) bedrag naar ons over. Daar zijn wij zeer blij mee. Bij voorbaat onze hartelijke dank. Overmaken kan op de bankrekeningnummer van de Sint Liduinastichting te Schiedam.

NL 64 ABNA 0479 473 803
t.a.v. Steunfonds Derde Wereld.

Rest ons nog om u een zalig kerstfeest en een goed nieuwjaar te wensen.

De wandeling die in het water viel

Door Carien Kemink, redacteur

Beweging voor oudere mensen is goed: buitenlucht sowieso ook. Dus wordt er met grote regelmaat gewandeld rondom Vaartland. Wie nog goed ter been is, loopt zelfstandig, of met een rollator en de bewoners in een rolstoel, daar wordt gewoon een 'rolmaatje' voor geregeld. Tot zover alles eigenlijk heel normaal.

Maar de wandeling van vrijdag 9 september was nèt even anders. Onderweg zou wethouder Arnaud Proos zich bij de groep voegen, het laatste stuk met de groep mee op lopen en de medailles uitreiken.

En iedereen was dus op tijd beneden om aan de wandeling te beginnen. De organisatie had echter één ding over het hoofd gezien: het goot op dat moment. En niet zo'n beetje, het kwam echt met bakken naar beneden. Tja ... in Vaartland kan men veel, maar invloed uitoefenen op het weer, dat was net even iets te hoog gegrepen.

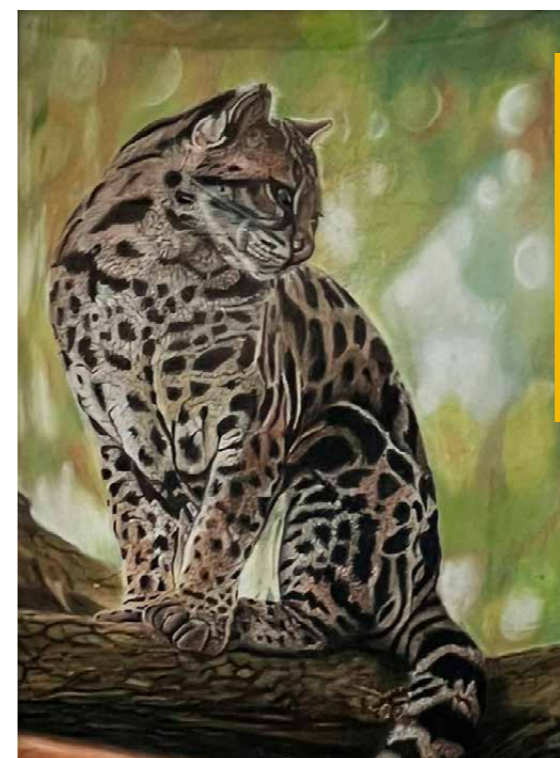
Wat nu?

Onderweg stond een koffiekar met een echte barista gepland, verderop een patatkar, want van wandelen krijg je trek én de wethouder kwam ook nog ergens in beeld. Dat werd even razendsnel schakelen. Alle activiteiten werden binnen Vaartland gecentreerd, zodat de deelnemers toch een gedenkwaardige dag zouden hebben, maar dan zonder nat pak. De barista werd naar 'huis' geroepen, de patatkar reed zijn handeltje naar binnen en de wethouder maakte zijn opwachting in de Grote Vaart.

Dat leverde mooie plaatjes op. De wethouder maakte met echt iedereen een praatje en nam alle tijd voor zijn bezoek. De deelnemers hebben zich geen moment verveld want ze deden ook nog allemaal mee met een bingo, waar leuke prijsjes te winnen waren.

Al met al toch een zeer geslaagde 'wandeldag'. Zonder echte wandeling, maar met een droog pak, bezoek van de wethouder en leuke activiteiten in de Grote Vaart. Hopelijk is het de volgende keer gewoon weer droog en kan de wandeling naar buiten.

Exposities

Vaartland

Wie Marianne Dijkstra en Sonja Penning
Wanneer 25 november 2022 tot half januari 2023
Wat Schilderijen in olieverf, pastel en acryl

Frankeland

Wie Jacira Banis
Wanneer 6 januari tot 2 maart 2023
Wat Foto's gemaakt met smartphone

Jacobs Gasthuis

Wie Sara Luitwieler
Wanneer 6 januari tot 2 maart 2023
Wat Kleurrijke schilderijen

Geluk bij een ongeluk

Door Emma Baas, medewerker huishoudelijke dienst

Het gebeurt gelukkig nog. Op leeftijd zijnde mensen die elkaar bij toeval ontmoeten en liefde gaan voelen voor elkaar. Het is een van mijn cliënten ten deel gevallen. Zijn naam is Aad. Hij is een op en top heer met het hart op de goede plek. Op woensdagochtend help ik hem altijd in het huishouden. De koffie staat dan al klaar en hij heeft er wat lekkers bijgehaald. Galant als hij is helpt hij mij bij binnenkomst uit mijn jas om deze bij vertrek weer voor mij op te houden. Met Pasen heeft hij het plan opgevat

Fijne kerstdagen en een gelukkig 2023
Aad en Doris

een mooie bos bloemen voor mij te kopen en hij vindt dat ik niet zo hard moet werken. “Je moet nog langer mee dan vandaag meisje,” drukt hij mij op het hart. Over lang meegaan gesproken, Aad heeft de respectabele leeftijd van negenentachtig jaar! Hij woont nog zelfstandig, rijdt auto, kookt regelmatig voor zichzelf en fietst nog vrolijk rond. Maar dan slaat het noodlot toe. Hij wordt aangereden op zijn fiets. Met gillende sirenes wordt hij naar het ziekenhuis gebracht en hij ondergaat meerdere operaties. Hij zweeft drie dagen tussen hemel en aarde maar redt het omdat er een leger aan engeltjes op zijn beide schouders gezeten hebben, volgens de artsen.

Na zijn verblijf in het ziekenhuis moet hij naar een revalidatiecentrum en daar ontmoet hij Doris. Het is liefde op het eerste gezicht. Zij is de vrouw waar hij al die jaren waarin hij alleen geweest is, op gewacht heeft.

Vijf maanden later is hij weer thuis en volledig hersteld, maar is diep ongelukkig. Hij heeft Doris achter moeten laten. Hardop denkend deelt hij zijn woning opnieuw in zodat Doris met haar rollator de ruimte heeft en veilig bij hem kan komen wonen. Hij informeert bij Frankeland of er nog aanleunwoningen beschikbaar zijn want dat zou hij ideaal vinden voor hun samen. Kortom, hij is vastbesloten om voor haar te gaan zorgen en haar gelukkig te maken.

Ik sta in de woonkamer zijn overhemden te strijken als Doris belt. Ze vertelt hem dat ze die middag een bezichtiging heeft in het verzorgingshuis waar zij na haar revalidatie naartoe zal gaan en ze wil

Aad aan haar zijde. Dit doorkruist plotseling alle plannen die hij in gedachten had. Gaandeweg het gesprek hoor ik dat zijn stem begint te breken en als hij de telefoon neerlegt staan de tranen in zijn ogen. “Ik ga haar halen, vanavond nog,” zegt hij resoluut. Een beetje overvallen door dit voornemen vertel ik hem voorzichtig dat dit echt niet kan.

Doris gaat tenslotte niet voor niets de verzorging in en dat het om die reden onverantwoord zou zijn, zo niet onmogelijk, om op zijn leeftijd nog met iemand samen te gaan wonen die veel hulp nodig zal hebben. Hij wimpelt het weg. Om mijn betoog kracht bij te zetten zeg ik hem dat als hij zijn plan doorzet, hij zich schuldig maakt aan ontvoering en dat dit strafbaar is. “Prima,” zegt hij. “Dan weet je waar ik zit als ik volgende week niet opendoe; op het politiebureau.” “Mooie boel,” zeg ik, “sta ik hier volgende week voor Jan Doedel voor de deur en zit jij met je neus achter de tralies, daar help je Doris niet mee.” Het is alsof ik zojuist een toverspreuk heb uitgesproken, want hij is terstond bij zinnen. We spreken af om eens rustig de mogelijkheden op een rijtje te gaan zetten die nog wel haalbaar zijn om zoveel mogelijk tijd samen met haar door te kunnen brengen.

Aad rijdt nu zo vaak als hij kan met een grote bos bloemen naar het revalidatiecentrum om bij zijn Doris te kunnen zijn. Hij onderzoekt of zij onder begeleiding dagjes naar hem toe kan komen en hij heeft het voornemen zich alvast in te laten schrijven in het verzorgingshuis waar zij naartoe zal gaan.

Op een woensdag in november ben ik zoals gewoonlijk weer bij Aad. Ik pak de stofzuiger om het halletje te gaan verlossen van al het binnengelopen vuil als hij mij op de schouder tikt. Hij heeft een kerstkaart in zijn hand. “Dat blad met het stukje over ons, dat verschijnt toch in december?” “Ja, zo rond de vijftiende denk ik.” “Zou je dan al die mensen die dit tijdschrift lezen een hele fijne kerst en een mooi en gelukkig nieuwjaar willen wensen van Doris en mij?” “Tuurlijk Aad,” zeg ik, “dat beloof ik je.”

Gedicht

Licht heb je nodig ...

Door Daisy Smith
Aangeleverd door de heer Van Zelle,
bewoner van Harg-Spaland

Licht heb je nodig
en zon en warmte
en vriendschap
om te groeien
en te bloeien
in de kringloop
van het leven
om mens te zijn.

Moge het ons tot troost zijn
te weten dat
in het donkere jaargetijde
steeds weer
de dagen lengen
en dat het licht
de duisternis overwint.

Licht heb je nodig
en zon en warmte
en vriendschap
om te ontvangen en
om door te geven
in de kringloop
van het leven
om met elkaar
mens te zijn.

Ritme: we raken het niet graag kwijt

Door Jacqueline van der Pijl, redacteur

Ritme: we staan er niet vaak bij stil. Denk bijvoorbeeld aan ons slaap-waakritme. Pas als je lijdt aan een slaapstoornis, merk je hoe je gezondheid van dat ritme afhankelijk is. En wist je dat lopen ook iets ritmisch is? Helaas is dat voor mensen met Parkinson niet meer zo vanzelfsprekend.

“Een patiënt met Parkinson heeft een tekort aan dopamine,” legt Monique Schenk-Kuijpers, muziektherapeut van de Frankelandgroep, mij uit. “Daardoor kan hij geen ritmes meer aanmaken. Door een extern ritme te gebruiken, kan de patiënt weer beter lopen. Dat verklaart het verband tussen ritme en lopen.” Om dit te verduidelijken, neemt Monique mij mee naar de piano in de kapel van Frankeland. Daar neem ik plaats op een stoel. Vervolgens hef ik mijn benen om beurten in de

maat van een metronoom: een instrument om in muziek een tempo aan te geven. Als ze begint met pianospelen, ervaar ik het ook: het instrument helpt mij een vast tempo aan te houden.

Muziek als wapen tegen Parkinson

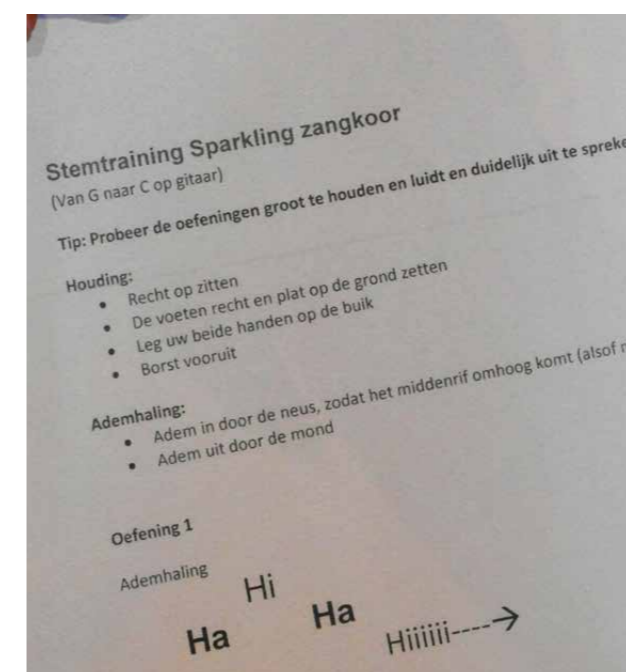
Monique: “Het aangeven van een stevige ritmische impuls helpt mensen met Parkinson niet alleen om een nieuwe beweging te starten, maar ook om een beweging te stoppen als het ritme wegvalt.

Combineer je een duidelijk ritme met muziek, dan kan je ook een herhaalde, kort op elkaar schokkende beweging verbeteren. Volgens neuroloog Bas Bloem is muziek zelfs een belangrijk nieuw wapen in de behandeling van de ziekte van Parkinson.”

Bewegingsprogramma

“Met het bewegingsprogramma ‘DoctorBeat’ heeft de Frankelandgroep een passend antwoord gevonden op de bevindingen van Bloem,” vervolgt Monique. “Het kant-en-klare programma is mede tot stand gekomen door en voor mensen met Parkinson als aanvulling op fysiotherapie en muziektherapie. Het omvat speciaal op maat gecomponeerde muziek, met duidelijke ritmische stimuli en een herkenbare ‘beat’.”

Wist je dat mensen met Parkinson ook problemen ondervinden met hun stem?

Parkinsonkoor ‘Sparkling’

“Elke maandagmiddag oefent het Parkinsonkoor van 13.30 tot 14.45 uur in Frankeland onder mijn begeleiding. Er is veel mogelijk. Wie de Engelse taal niet goed beheerst, kan gebruik maken van een fonetische tekst: een schrift dat de uitspraak van een taal weergeeft. We maken ook gebruik van grafische aanwijzingen in plaats van noten. Zo kun je zingen wat je ziet. Het pijlsymbool is daar een goed voorbeeld van.”

“Is een lied bijvoorbeeld teveel off-beat oftewel uit de maat, dan maken we er eerst een rap van. Daarna geven we met pijlen in de tekst aan wanneer een toon langer aanhoudt. Het mooie van rap voor mensen met Parkinson zit hem in het regelmatige ritme. Zo kwamen we ook op dit idee,” zegt Monique enthousiast. “Wist je dat mensen met Parkinson ook problemen ondervinden met hun stem? Het geluid wordt hoger en men kan zachter gaan spreken. Het spreektempo wordt ook steeds hoger waardoor ze onduidelijker kunnen gaan praten. Gelukkig maken stemtrainingen en ademhalingsoefeningen het zingen in een koor voor deze groep weer mogelijk.”

‘Sparkling’ zoekt versterking

Tot besluit doet Monique een oproep. “Houdt u van zingen en heeft u - of uw partner, ouder of buurman - de ziekte van Parkinson? Dan nodigen wij u samen van harte uit om langs te komen en kennis te maken met de andere leden van ons koor. Bij dit koor staat het met elkaar zingen en hieraan plezier beleven centraal!”

Ik kan er niet omheen: Monique’s hart ligt bij de Frankelandgroep én bij het Parkinsonkoor. En nu ik zelf de kracht van ritmiek heb mogen ervaren, ondersteun ik haar oproep van harte.

Aanmelden voor het koor kan bij Monique via e-mail.

✉ m.schenk-kuijpers@frankelandgroep.nl

Stakeholder aan het woord

Zorgen voor iemand met dementie

Door Jacqueline van der Pijl, redacteur

Lianne (links) in gesprek met een cliënt.

“Geen mens is hetzelfde, geen situatie is gelijk. De een zorgt voor iemand met beginnende dementie en de ander ontfermt zich over een partner waarbij de diagnose lang geleden is gesteld. Om maar niet te spreken over dementie op jonge leeftijd,” aldus Lianne van der Mark, mantelzorgadviseur van Minters Mantelzorg.

“Daarom is het in mijn vak zo belangrijk dat je weet met wie je in gesprek bent,” zegt Lianne. Ze spreekt dagelijks met mantelzorgers uit Schiedam of mensen die zorgen voor een familielid woonachtig in Schiedam. Ze kunnen bij haar terecht voor informatie, advies en individuele begeleiding. Daarnaast is zij betrokken bij het organiseren van Mantelzorg Cafés en bijeenkomsten over onderwerpen die voor deze groep interessant kunnen zijn.

Diagnose Dementie... en dan?

“De groep is heel divers,” zegt Lianne. “Waar sta je als mantelzorger en hoe ervaar je de relatie met degene voor wie je zorgt? Daar ben ik altijd naar op zoek. Vanuit die invalshoek heeft Minters Mantelzorg samen met een casemanager dementie een cursus ontwikkeld: Diagnose Dementie ... en dan? Het omgaan met mogelijke veranderingen staat hierin centraal. Verder bieden we lotgenotencontact. Het kan soms fijn zijn om ervaringen te delen met mensen die in een soortgelijke situatie verkeren.”

Hoe zwaar is het?

Hoewel het ziekteproces per persoon verschilt, zijn er grofweg drie fasen van dementie: de vroege fase, de middenfase en de late fase. Lianne: “Juist omdat

het per fase zo enorm kan verschillen, vraag ik mijn cliënten altijd hoe zij erin staan. De een ervaart het ‘begin’ als zwaar en de ander vindt het ‘midden’ of het ‘einde’ het zwaarst of alle drie. Soms gaat het alleen om praktische zaken, zoals bijvoorbeeld een adres voor hulpmiddelen.”

Rouw en nazorg

“Sinds kort geven we ook een cursus over rouw, en een stukje nazorg,” vertelt Lianne. “Mensen die gezorgd hebben voor iemand die ziek was en diegene hebben verloren, krijgen niet altijd begrip uit hun omgeving. In dat geval is het belangrijk dat je durft aan te geven wat je zou willen. Zelf iemand uitnodigen voor een kopje koffie kan dan de eerste stap zijn. Het incasseren van een ‘nee’ hoort daar ook bij. Met onze cursus Rouw helpen wij cliënten

om met dit soort situaties om te gaan en voor zichzelf op te komen.”

“Ook verschuiving van familiebanden kan voor onbalans zorgen,” vervolgt Lianne. “Daar mag best meer aandacht voor zijn. Bijvoorbeeld ‘Ik voel mij soms boven mijn partner staan en dat ben ik niet gewend.’ Of: ‘Eerst zorgde mijn moeder voor mij en nu is het andersom.’ Je bewust worden van deze verandering en erover praten kan dan helpen. En daar komt ook een stukje rouw bij kijken.”

Samenwerking met de Frankelandgroep

Lianne doet dit werk al zo’n tweeënehalf jaar. Sindsdien onderhoudt zij nauwe contacten met de Frankelandgroep. “Iedereen is altijd bereid om met je mee te denken. Soms is het puur overleg op

cliëntniveau. Door het schetsen van een situatie kan ik samen met mijn contactpersoon onderzoeken hoe ik mijn cliënt het beste kan ontlasten. Soms ligt de oplossing in een visiteclub of dagbesteding. En zie ik een Wlz-indicatie aankomen (Wet langdurige zorg, red.), dan bespreek ik met de Frankelandgroep de mogelijkheden van langdurige zorg. Kortom, het laagdrempelige contact maakt onze samenwerking zo succesvol."

Alzheimer Café

De Frankelandgroep organiseert samen met Alzheimer Nederland en Minters Mantelzorg het Alzheimer Café. Lianne was daar een tijdje geleden te gast als spreker. "Als verzorgende van een naaste met dementie, verlies je vaak je eigen behoeftes uit

het oog. Daar mag best meer aandacht voor zijn. Het Alzheimer Café biedt zowel zorgvragers als mantelzorgers de gelegenheid om vragen te stellen en op een informele manier ideeën, informatie en ervaringen met elkaar uit te wisselen."

Seksuoloog

Lianne neemt ook deel aan een werkgroep binnen de Frankelandgroep. "Samen bedenken we onderwerpen die voor mantelzorgers interessant kunnen zijn. En die liggen niet altijd voor de hand. Zo hebben we een keer een lezing gehad van een seksuoloog. Geen thema waar je het als mantelzorgers direct over wilt hebben, maar het pakte wel goed uit. De gastspreker in kwestie kreeg de hele groep mee. Tja, als je partner dementie heeft, verandert je hele leven. Dat geldt ook voor intimiteit en seksualiteit."

"Uiteindelijk gaat het erom dat mantelzorgers voor zichzelf kansen kunnen creëren om een gelukkiger en evenwichtiger leven te leiden. Dat maakt mijn vak zo mooi," zegt Lianne tot besluit.

Het Alzheimer Café biedt zowel zorgvragers als mantelzorgers de gelegenheid om vragen te stellen

Klachtenfunctionaris/ vertrouwenspersoon

De klachtenfunctionaris/vertrouwenspersoon voor bewoners en cliënten van de Frankelandgroep is mevrouw Vivian Bouman. Zij heeft het stokje overgenomen van Els Nauta, die inmiddels gestart is als directeur zorg van locaties Frankeland en Jacobs Gasthuis en Thuiszorg Ouderen Frankelandgroep.

Vivian Bouman is bereikbaar via de receptie van Frankeland, telefoon 010 - 426 49 25, of per e-mail.

✉ v.bouman@frankelandgroep.nl

Bezoek aan de Liduina basiliek

Door Sandra Verbrugge, activiteitenbegeleider

In samenwerking met de basiliek en geestelijk verzorger Gerarda hebben we op 15 september met de wandelgroep de basiliek bezocht.

Met een grote groep gingen we op pad; 22 vrijwilligers en 22 bewoners. Het was een hele optocht. Bijzonder was dat we werden ontvangen met luidende klokken!

Bij binnenkomst werden we welkom geheten door pastoor Duynstee. Hij vertelde over de geschiedenis van de basiliek, over de beelden, het altaar, de preekstoel en de mooie glas-in-loodramen. Hier werden door onze bewoners flink wat vragen over gesteld. Daarna kreeg iedereen nog de gelegenheid om een kaarsje te branden voor een dierbare.

Na afloop kregen we nog een prentje van de heilige Liduina mee en werd er voor de basiliek een groepsfoto gemaakt.

Frankelandgroep steunt roze ouderen én collega's

Door Astrid Boonstoppel, hoofdredacteur

Jaarlijks op 11 oktober, tijdens Coming-Outdag, is er extra aandacht voor mensen die willen vertellen dat ze bijvoorbeeld homo, lesbisch of biseksueel zijn: het uit de kast komen, oftewel de 'coming-out'.

Binnen de Frankelandgroep besteden we al een aantal jaar speciale aandacht aan ouderen met diverse seksuele geaardheden. Met name de oprichting van de Roze Salon is hierin een grote stap geweest, evenals onze samenwerking met Schiedams LEF.

Ook wordt de werkgroep 'Roze zorg' weer opgestart voor met name de verdere bewustwording

binnen onze organisatie en het doorontwikkelen van activiteiten op dit gebied.

Met ballonnen op de foto

Afgelopen Coming-Outdag stond er op al onze locaties een regenboogballonnenboog, waarbij bewoners, cliënten en medewerkers op de foto konden. Mensen die het leuk vonden, kleedden zich met de 'fotoprops' nóg feestelijker aan!

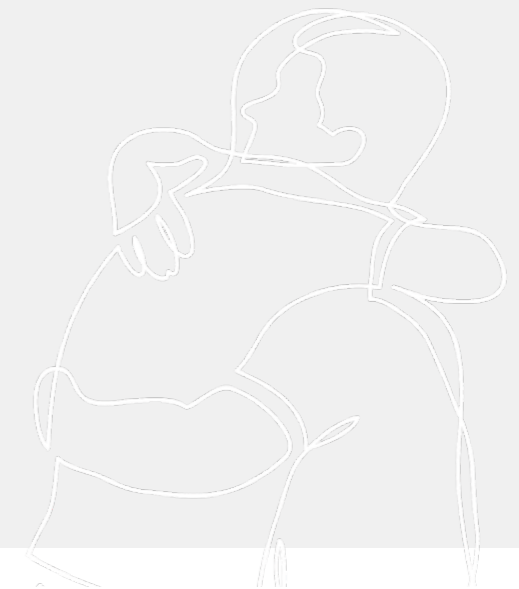

Agenda Roze Salon

Vindt u het soms lastig om openlijk over uw seksuele geaardheid of genderidentiteit te praten? Of komt u graag op een ontspannen manier in contact met bijvoorbeeld lesbische, homoseksuele, biseksuele, transgender en/of interseksuele ouderen (LHBTI-ouderen)? Dan bent u van harte welkom bij de Roze Salon!

De Roze Salon vindt plaats op iedere laatste dinsdag van de maand van 14.30 tot 16.30 uur in de Wintertuin van Frankeland. De eerstvolgende bijeenkomsten zijn op 31 januari (thema: nieuw jaar, nieuwe voornemens) en op 28 februari 2023 (thema: eenzaamheid en 'alleen thuiskomen'). Bij binnenkomst kunt u zich melden bij de receptie en wordt u opgevangen door een van onze medewerkers.

De toegang tot de Roze Salon is vrij en vooraf aanmelden is niet nodig. Bezoekers ontvangen gratis koffie, thee en een versnapering. Eventuele extra consumpties zijn voor eigen rekening.

Hoedjesdag

Door Everien Noordam, activiteitenbegeleider en Rob Besseling, redacteur

Kunstwerkjes

De derde dinsdag in september is inmiddels een dag die meerdere betekenissen in de media heeft gekregen. Het is immers de dag dat de regering haar begroting voor het volgende jaar presenteert, maar ook de dag dat we ons kunnen verbazen over de creaties die parlementsleden, ministers of genodigden voor deze dag op hun hoofd dragen. Meestal opvallend, kleurrijk, of echte kunstwerkjes. Everien vertelt.

Tv

“We hebben van tevoren de kast met daarin het scherm in de Serre geplaatst en de televisie rond 13.00 uur aangezet zodat we een ‘bioscoop’ hadden waar de bewoners gezamenlijk konden kijken naar de koninklijke rijtoer, de glazen koets en de andere rijtuigen. Daar genoten de bewoners zichtbaar van. Maar ook konden ze met elkaar uitwisselen wat ze vonden van de hoeden die de politici en hun genodigden tijdens de hele ceremonie droegen.”

Balkonscène

“De bewoners die hadden geluncht bleven zitten en daarna kwamen er steeds meer om mee te genieten van dit grote evenement.” Toen de balkonscène met zwaaiende leden van het Koninklijk Huis voorbij was, zetten de leden van team Welzijn de televisie uit. En toen gebeurde het: mevrouw Wil Gorter kwam de Serre binnen ....

Zet ‘m op

“We vonden op internet haar museum. Dat staat in Andijk in Noord-Holland, vlakbij het IJsselmeer. Op

haar website vertelt ze dat ze al twintig jaar hoeden verzamelt en alles wat daar mee te maken heeft, en daarover lezingen geeft. ‘Zet ‘m op’ is haar hoedenmuseum. Zij had heel veel hoeden meegebracht die de bewoners konden opzetten tijdens haar lezing. Zij was met recht een hoedenexpert te noemen want ze vertelde er heel veel over, hoe ze gebruikt worden, bijvoorbeeld als bescherming tegen de kou. Ze had hoeden uit andere landen en culturen en wist ook daarover het nodige te vertellen.”

Sommige bewoners bleken wel een beetje moeite te hebben met de veelheid aan informatie die ze opgediend hadden gekregen.

Hoeden passen

“Ze vertelde hoe zij ertoe kwam om hoeden te verzamelen, waar een hoed voor is, waar je mee herkend zal worden, wat je allemaal op een hoed kunt dragen en hoe je ze maakt. Ook herenhoeden werden in alle soorten geshowd en besproken. En kinderhoeden, dus voor alle leeftijden, voor jongens/meisjes, mannen/vrouwen is het dragen van een hoed geschikt, zo vertelde ze. Tenslotte konden de bewoners de geshowde hoeden zelf passen en dat was, op deze belangrijke hoedendag, natuurlijk erg leuk.”

Gedichtje

En Wil had nog meer in petto, zo bleek. “Ze kon interessant vertellen over de hoedenmode die in de jaren vijftig van de vorige eeuw gangbaar was. En tussendoor las ze een liedje of gedichtje van Annie M.G. Schmidt voor.”

Afscheid en rouw: Een stil verdriet

Door Debbie Buisman, rouw- en verliesconsulent

Rouw kent allerlei varianten, lagen en vormen. Rouw is voortdurend in beweging en verandert door de tijd heen. Stopt het ooit? Ik geloof van niet. Gevoelens van rouw kunnen zijn als de zee. Er zijn tijden van eb en vloed. Momenten waarop je het niet verwacht en een golf van verdriet en pijn je opeens overspoelt. Andere momenten kabbelt het als een rustig beekje en is de aandacht gevestigd op de stroom van het leven.

Waar weinig over gesproken wordt, is de voortdurende rouw die komt kijken bij ongewenste kinderloosheid. Mensen die ongewenst kinderloos zijn, voelen zich vaak alleen. Ze vallen buiten een grote groep andere mensen. De groep van mensen die ouders zijn. Die kinderen, kleinkinderen en achterkleinkinderen hebben en soms over niets anders lijken te kunnen praten.

Ik vroeg of ik haar hand vast mocht houden. Zonder aarzeling stak mevrouw haar oude doorleefde hand in de mijne.

Ik weet nog dat ik als jonge scholier van vijftien als gastvrouw in Frankeland werkte. Het was moederdag. De dag werd gevuld met bezoeken van zonen en dochters. Ze brachten bossen bloemen mee. Stuurden kaartjes. Gaven bonbons. Verwachtingsvol zagen bewoners uit naar de komst van hun kinderen. Sommigen van hen namen kinderen en kleinkinderen mee. Warme ontmoetingen, gelach en kinderstemmen vulden de afdeling. Het was een zondag, anders dan de andere.

Er was één vrouw, links achterin naast het keukentje die deze dag mijn aandacht trok. De vrouw, tenger van postuur, nooit buitengewoon spraakzaam, altijd fier recht op lopend achter haar rollator, leek die dag nog stiller dan anders. Het vest dat zij aan had, had iets te lange mouwen. Ik zag hoe zij haar handen terugtrok, ze leken in de mouwen te verdwijnen. Haar ogen sloeg ze neer, alsof mevrouw zich afsloot voor alles om zich heen. Toen de visite uit de huiskamer verdween en het er op twee andere bewoners na, heel rustig was, nam ik de tijd om bij haar aan te sluiten. Ik vroeg haar

of ik haar van iets te drinken kon voorzien. Ik deed haar wat voorstellen: koffie, thee, een advocaatje, sap, iets fris. Het werd een advocaatje met slagroom. "Waarom ook niet," zei mevrouw.

Ik besloot alles waar ik mee bezig was neer te leggen en naast haar te gaan zitten. Met enige voorzichtigheid zei ik: "Vandaag is het Moederdag, hoe is dit voor u?" Hierop volgde een diepe zucht, mevrouw wreef haar handen over elkaar, alsof zij zichzelf wilde troosten.

Na een moment van stilte en oogcontact, kwam daar haar verhaal: Mevrouw was de oudste van een gezin met zes kinderen. Ze was zelf jong getrouwd en had heel graag kinderen gewild. Mevrouw kwam uit een streng gereformeerd gezin. Iedereen informeerde steeds naar de komst van een baby. Haar ouders, haar zus onder haar, kennissen en de voorganger van de kerk wezen haar er steeds opnieuw op dat het toch tijd werd voor gezinsuitbreiding. Mevrouw bleef jarenlang bidden, hoop houden en uitkijken naar een kind. Dit kindje kwam er nooit. Haar jongere zussen kregen kinderen, de twee broers daaronder eveneens. Het voelde alsof de tijd haar inhaalde. De zo gewenste zwangerschap bleef uit. Het huis leeg. Haar hart verdrietig.

Het was een stil verdriet. Een verdriet dat zij al jaren met zich mee droeg. Een diep gemis en verlangen wat zij deelde met haar echtgenoot. Na het overlijden van haar man, laaide de pijn als nooit tevoren op. Ze voelde zich zo alleen.

Ik vroeg of ik haar hand vast mocht houden. Zonder aarzeling stak mevrouw haar oude doorleefde hand in de mijne. Zo was ik even getuige van iets wat nooit voorbij gaat.

We hoeven niets in te vullen voor een ander, maar een opening bieden voor een gesprek, kan zo welkom zijn.

Wie kent hem nog, de mosselman?

Door Everien Noordam, activiteitenbegeleider en Rob Besseling, redacteur

In alle locaties van de Frankelandgroep worden al geruime tijd 'Smulmiddagen' georganiseerd: een 'heerlijk tussendoortje in de middag.' Everien vertelt.

Nog leuker

"We zagen dat bewoners van Schiewaegh voornamelijk voor het smullen naar de Serre komen en daarna weer naar hun huiskamer of appartement terugkeren. Het leek een beetje als het bezoeken van een restaurant. Niks mis mee natuurlijk. Maar

we begonnen ons af te vragen of we dat nog leuker zouden kunnen aankleden."

Activiteit

"De 'Smulmiddag' begint nu iets anders. Want als de gasten de Serre binnengaan staan daar lekkere drankjes op hen te wachten die de medewerkers van team Horeca hebben klaargezet. Lekkere drankjes zijn meestal de grondstof om met elkaar tot een gesprek te komen en dat lukte dan ook prima."

Mosselen

En zo zaten er op 15 september zo'n 70 bezoekers in de Serre te wachten op de mosselen, terwijl ze samen hun drankje dronken en 'De Vaste Mannen' voor hen zongen en speelden. Zes artiesten, oorspronkelijk opgericht als shantagroep, maar tegenwoordig ook helemaal thuis in de country-muziek en de evergreens.

"Ze spoorden samen de bewoners aan om hun liedjes mee te zingen. En zo schalde 'Zeg ken jij de mosselman?' diverse keren door de grote ruimte van de Serre."

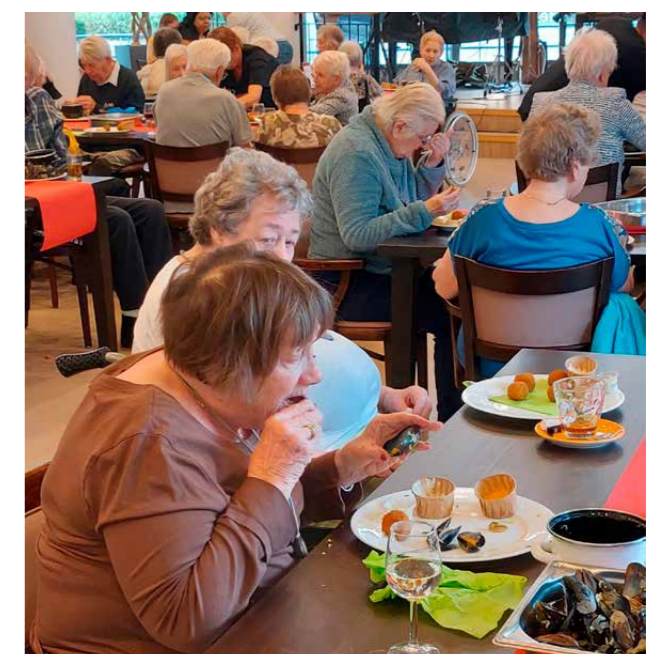
Gezellig

De meeste bewoners lustten de overheerlijke mosselen graag. En zij, die ze niet wilden eten konden naar hartenlust snoepen van de bitterballen. Zo slaagde team Welzijn er, samen met de horecamedewerkers, in om de maandelijks terugkerende activiteit uit te bouwen tot een gezellige, twee uur durende smul- en dansmiddag, want diverse gasten haalden elkaar op om samen hun dansje te doen.

Kinderliedje

Volgens Bert van Zandwijk, deskundige op het gebied van de herkomst van volksgebruiken, is 'Zeg ken jij de mosselman?' een kinderliedje dat in 1890 voor het eerst op schrift werd gezet. Kind 1 zingt de eerste strofe, kind 2 antwoordt met de tweede strofe en samen zingen ze de derde strofe. Daarna zingt kind 2 de eerste strofe, antwoordt kind 3 en zingen ze met zijn drieën de derde strofe.

Bijzonder is het, volgens Bert, dat in het liedje over Scheveningen wordt gezongen – de woonplaats van de mosselman – terwijl ze daar niet op de lekkernij vissen. Dat gebeurt namelijk in Zeeland en op de Waddeneilanden!

Stadsarchief Schiedam

Met modderige schoenen in de directiekamer

Door Merel Blok, onderzoeker gemeentearchief Schiedam

Tijdens de Maand van Geschiedenis in oktober besteedde het Gemeentearchief Schiedam aandacht aan de voormalige Hollandse Algemene Verzekeringbank (HAV-Bank). Verschillende oud-medewerkers deelden hun herinneringen aan dit beeldbepalende Schiedamse familiebedrijf.

Affiche voor de Nieuwe HAV Bank, 1924

In 1903 richtte Gerrit Willem van Bergen Walraven na een carrière in het Amsterdamse verzekeringswezen de Hollandsche Algemeene Verzekeringbank op in Schiedam. Mede dankzij onorthodoxe promoties en verzekeringen die inspeelden op nieuwe wetgeving, bleek de HAV-Bank spoedig een succesverhaal. In 1935 opende het bedrijf een modern hoofdkantoor ontworpen door architect W.M. Dudok in de Gerrit Verboonstraat. Cornelis Visser was bij de openingsreceptie aanwezig: “De directie stond netjes opgesteld in de kamer van G. W. van Bergen Walraven sr. voor een schilderij ‘Liggend naakt’. Het handgeknoopte tapijt was smerig van al die beregende schoenen van de gasten. Na de bezichtiging vroeg mijn vader of ik hier zou willen werken. Het leek mij wel wat en na een bezoek aan de heer Guis werd ik aangenomen als jongste bediende op de postkamer.” Het gebouw kon ook op waardering van architecten rekenen. Heinrich Leppla, ontwerper van de Schiedamse Singelwijck flat, schreef in juli 1935 in de Schiedamse Courant over de directiekamer: “De vloerbedekking in de directie- en

Portret Gerrit Willem van Bergen Walraven senior, circa 1930

commissarissenkamer, bestaande uit handgeknoopt tapijt, de stalen [Gispen] stoelen, de in natuur gehouden meubelen (...) en de belichting vormen een gaaf geheel dat een rijken en toch eenvoudigen indruk maakt.” Leppla vond het kantoor een aanwinst voor de stad en prees de directie om het realiseren van dit bijzondere pand in crisistijd.

Relatief kort na de opening van het nieuwe kantoor, viel Duitsland Nederland binnen. De Tweede Wereldoorlog had ook op de HAV-Bank een grote invloed, onder meer door het verlies van personeelsleden die omkwamen bij oorlogshandelingen en bedrijfspanden die verloren gingen door bombardementen. De Duitse bezetter droeg het bedrijf op om de Joodse polissen over te dragen aan de roofbank LIRO, hetgeen de HAV-Bank na enige discussie deed. Na de oorlog schreef de verzekeraar aan haar personeel: “Vrij! Het is een begrip niet in vollen omvang te omvatten nog! (...) Wij zijn overtuigd, sterk als [de HAV-Bank] is, het zonder schade die de grondslagen zal hebben aangetast, weder elastisch zal opveeren.” In 1949 overleed oprichter Gerrit Willem van Bergen Walraven senior, waarna zijn zwager J.J. van den Heuvel en zijn zoon Gerrit Willem junior hem opvolgden.

Zoals het bovengenoemd bevrijdingspamflet voorspelde, herstelde de bedrijfsvoering na de oorlog spoedig. De meeste oud-personeelsleden die medewerkers van het archief spraken, werkten in de wederopbouwperiode bij de HAV-Bank. Gré Meijer-Den Elsen werkte bijvoorbeeld op de afdeling Volksverzekeringen in de jaren 1950: “Het hoofd van deze afdeling was de heer Van der Gaag. Deze afdeling was op de tweede etage, waar lange tafels in diverse groepen stonden, gescheiden door balies en planten. Iedere groep had zijn

eigen functies met aan iedere tafel een persoon die de leiding had. In mijn geval was dat de heer Den Brinker. Ons werk was het bijwerken van de kaarten van de verzekeringsnemers. Het ging om de begrafenispolissen, die bij overlijden, verhuizen en natuurlijk ook de geboorten bijgewerkt moesten worden.”

Sommigen vonden het kantoorwerk behoorlijk saai. Zo vertelde Arie Brand, die in 1953 enige tijd bij de maatschappij werkte: “Mijn werk bestond uit het invullen van formulieren en kaartjes die van doen hadden met nieuwe aanvragen. De te betalen premie moest worden vermeld plus het bedrag dat naar de betrokken verzekeringsagent moest gaan. Dat was een zeker percentage en naar ik me herinner was dat het enige aspect van die taak dat wat hersenwerk vereiste, hoe gering ook. Het werk was dus dodelijk vervelend. (...) We waren gezeten aan lange tafels achtereen waarvan, in het midden, de afdelingschef zetelde – meneer Verschoor, een al grijzende man. Hij verstond de kunst om van uit zijn ooghoeken de tafel te overzien.” Toch was er onder het personeel ook tijd voor een lolletje.

feest in de Rotterdamse Rivièrahal en de schenking van twee kunstwerken voor het Stedelijk Museum Schiedam. Er waren ook jaarlijks terugkomende evenementen. Mevrouw Meijer-den Elsen: “Eén keer per jaar werden er nieuwe kwitantiekaarten uitgeschreven. Iedereen op de afdeling moest daaraan meewerken. De te betalen premies werden bij de mensen thuis opgehaald. Dit was dan een heel gezellige dag, want er mocht muziek worden gedraaid. Ook werd er elk jaar een feestavond georganiseerd, in het Musis Sacrum op de Lange Haven.”

In de middag mochten een aantal van ons op het dakterras pauzeren. Maar toen we daar waren, hing er allemaal was van de conciërge aan waslijnen.

Mevrouw Toledo-Ligtenberg, die op de afdeling organisatie werkte, deelde een herinnering aan een enerverende lunchpauze: “De conciërge deed alsof hij de grote baas was. In de middag mochten een aantal van ons op het dakterras pauzeren. Maar toen we daar waren, hing er allemaal was van de conciërge aan waslijnen. Wat jongens kwamen achter ons aan, en die gingen met die was aan de haal. Dus daar liep een jongen met een grote onderbroek over z’n kleren aan rond, en opeens kwam het boze hoofd van de conciërge boven, en die ging tekeer!”

Oud-medewerkers deelden ook hun herinneringen aan het hoofdkantoor. Ondanks het vooruitstrevende ontwerp in de jaren 1930, bleek de dagelijkse realiteit soms minder praktisch. Mevrouw Adrie van Duivenboden, die evenals mevrouw Meijer-Den Elsen op de afdeling volksverzekeringen werkte: “Ik werkte helemaal boven en daar was het vaak erg koud. Dan werden er kachels neergezet. Ik weet nog

wel dat je nooit met de lift mocht, dat was alleen voor de directie.”

Mevrouw Ligtenberg-Toledo: “Er waren ook reigers op het dakterras, die poepten alles onder. De deuren sloegen aan de verkeerde kant open. Er waren wel meer rare dingen aan het gebouw, de ramen werkten niet ideaal en het was erg donker in sommige delen.”

De HAV-bank komt in de verhalen naar voren als een betrokken werkgever. Mevrouw Van Duivenboden: “De HAV was goed voor het personeel hoor, er was een soort folder ‘oog en oor’ van theater in Rotterdam en daar kon je met korting heen. Dan gingen we met een hele ploeg van de afdeling.” Mevrouw Jeannette Molenaar Korpel: “Er was een goeie sfeer bij de bank en toen we trouwden kwam de hele afdeling.” Na haar huwelijk, kreeg het bruidspaar een huurhuisje van de HAV-Bank in de Ampèrestraat toegewezen. In 1953 vierde de verzekeraar haar 50-jarig jubileum groots met een

De periode 1945-1970 kenmerkte zich door grote veranderingen voor het verzekeringswezen. Het economisch herstel betekende een voortschrijdende mondialisering en de opkomende computersystemen namen vanaf de jaren 1960 de hele bovenste verdieping in. In vergelijking tot haar Amerikaanse evenknieën bleken Nederlandse verzekeringsmaatschappijen tamelijk klein, en daarmee vatbaar voor overnames. Daarom stond het 60-jarig jubileum in 1963 in het teken van de aanstaande fusie met de verzekeraars de Utrecht en Holland van 1859 te Dordrecht. De bedrijven gingen samen verder binnen de Algemene Maatschappij tot Exploitatie van Verzekeringsmaatschappijen (A.M.E.V.). De ambitie van de HAV-Bank was lange tijd om binnen deze samenwerking relatief zelfstandig te blijven maar in 1967 besloot het bestuur van de A.M.E.V. de werkzaamheden te centraliseren vanuit Utrecht. Mevrouw Van Duivenboden werkte tijdens deze overgangsfase: “Ik ben weggegaan omdat ik anders naar Utrecht moest, van de jongeren ging bijna iedereen weg. Eerder kwamen ook mensen uit Utrecht en Amersfoort naar Schiedam om te leren hoe we hier dingen deden, daar zijn we ook nog wel op stap gegaan.” Zo verdween het familiebedrijf achter de naam begin jaren 1970 uit Schiedam. Toch kennen Schiedammers het voormalig kantoor, dat inmiddels appartementen huisvest, nog altijd als de HAV-Bank.

Foto's

- Affiche voor de Nieuwe HAV Bank, 1924, Piet van der Hem, collectie ASR Nederland.
- Portret Gerrit Willem van Bergen Walraven senior, circa 1930, Herman Mees, familiearchief.
- Aanzicht hoofdkantoor, circa 1960, foto Robert Janse.
- HAV-personeel aan het werk, circa 1960, foto Robert Janse.

Markt in Vaartland

Door Carien Kemink, redacteur

De markt in Vaartland is inmiddels een klassieker. De ene keer wat vroeger, het jaar erop wat later: ergens in het laatste kwartaal wordt er weer van alles uit de kast getrokken om er een leuke, drukke, gezellige dag van te maken. Soms binnen, soms buiten, al naargelang het weer die dag wel of niet zijn best doet.

Dit jaar waren de Grote Vaart, de Binnenvaart en de hal omgetoverd in een waar marktplein, binnen dus. Op zaterdag 8 oktober was iedereen hier welkom tussen 10.30 uur en 15.00 uur. De loop zat er goed in, de hele dag was het een gezellige drukte. Niet alleen bewoners, ook personeel, vrijwilligers en familie van de bewoners konden deze dag al vroeg in het jaar, ver voor de feestdagen, hun slag slaan. Cadeautjes voor Sinterklaas en Kerst werden grif ingeslagen. Nu had men rustig de tijd om iets uit te zoeken voor familie en vrienden: er was tijd en keuze genoeg.

Veel kraampjes ook dit jaar weer, met een variëteit aan producten: kaarten, sleutelhangers, gelukshangers, sieraden, kleding, boeken, bloemen, echt voor ieder wat wils. En ook de inwendige mens werd niet vergeten: bij diverse kramen kon men allerlei soorten chocolade kopen. Ook kwamen we een tafel tegen vol zelfgebreide en gehaakte speelgoed-beestjes en poppetjes.

Er was een rad van avontuur wat erg in trek was bij de bezoekers. Ze draaiden in totaal drie volle ronden. Verder gezellige muziek, we zagen dan ook alleen maar vrolijke gezichten, iedereen was na afloop 'geslaagd' en keek terug op een fijne, soms wat vermoeiende dag.

De opzet van zo'n markt kost veel tijd, energie en organisatie, maar was het zeker weer waard. Volgend jaar gewoon weer een markt.

Beter een goede buur, dan een verre vriend!

Door Everien Noordam, activiteitenbegeleider

Zaterdag 24 september was het weer 'Burendag'. En, vinden wij; goed contact met je burens moet je vieren! Dus nodigden wij traditiegetrouw onze burens uit. U weet, als wij in Schiewaegh iets te vieren hebben, hoort daar in ieder geval een lekker taartje bij. Dus, aan de slag en bakken maar.

De dag van tevoren hebben wij met alle bewoners een flink aantal overheerlijke taarten gemaakt. Het niveau van de taarten was hoog. Deze creaties konden zo de etalage van een goede banketbakkerij in, wat waren ze goed gelukt!

Hier kregen we wel trek van, maar we moesten nog een dag wachten. Om de verleiding te weerstaan zijn we maar naar buiten gegaan om de uitnodigingen in de brievenbus te stoppen. De geur van een fijn bakje koffie en de smakelijke taarten trok een hoop burens naar ons pand.

De opkomst was groot en het was een gezellige drukte. Buurten worden gewoon leuker met goeie burens!

Wat is Burendag?

Burendag is een initiatief van Douwe Egberts en het Oranje Fonds en wordt ieder jaar op de 4e zaterdag in september gevierd. Burendag is een dag waarop de buurt gezellig samenkomt en waarbij veel mensen iets goeds doen voor elkaar en de buurt. Want goede burens doen ertoe.

De binnentuin van Jacobs Gasthuis

Door Annelies van Breukelen, redacteur

In de rubriek 'de tuinen van de Frankelandgroep' wilde ik eens kijken of en hoe de bewoners van Jacobs Gasthuis plezier beleven aan hun binnentuin.

Als u geen bewoner of bezoeker bent van Jacobs Gasthuis of DrieLanen, dan zult u misschien niet weten dat er daar een prachtige binnentuin is, die omsloten wordt door het monumentale pand van Jacobs Gasthuis en de nieuwbouw van de DrieLanen. Daarmee kunnen we stellen dat Jacobs Gasthuis en de DrieLanen driedubbel in het groen zitten: om de panden heen staan veel bomen en het voorplein van Jacobs Gasthuis staat vol met groeiers en bloeiers. Als de bewoners de straat oversteken zitten ze in het prachtige Julianapark en alsof dat nog niet genoeg is, is er dus ook nog de binnentuin.

Bij de receptie ontmoet ik mevrouw Bakker die dolgraag en enthousiast wil vertellen hoe ze kan genieten van de tuin. Voor haar is de straat oversteken naar het Julianapark niet altijd haalbaar.

Ze is 92 jaar en het lopen gaat niet iedere dag even goed. Maar ze wil wel erg graag in beweging blijven. Daarom loopt ze vaak wel drie keer per dag een rondje door de tuin. In de middag ontmoet ze daar vaak haar vaste clubje waar ze even gezellig mee kan kletsen. Maar als ze alleen is vindt ze het ook heerlijk, dan neemt ze een boek mee en wat drinken en dan zoekt ze een bankje in het zonnetje.

Ze vindt de tuin prachtig, vooral in het voorjaar met de bloesem aan de bomen, maar zo aan het einde van de zomer zou ze graag nog wel bloeiers in de tuin willen zien.

Na mevrouw Bakker loop ik bij mevrouw De Woerd binnen, zij is ook een trouwe bezoeker van de tuin. Alleen kan ze er niet meer zelf naartoe, ze moet gebracht worden. Mevrouw De Woerd geniet vooral van al de vogels in de tuin. Naar de fontein komt van alles aangevlogen om te drinken en te badderen.

Vervolgens loop ik door naar meneer Quak die mij vertelt dat het in de tuin altijd een paar graadjes warmer is dan daarbuiten. In de tuin zit je bijna altijd uit de wind en kun je nog extra lang van het zonnetje genieten. Ook hij geeft aan dat hij zo geniet van de vogels die de tuin al jaren weten te vinden.

Tenslotte klop ik bij mevrouw Blonk aan. Zij woont samen met haar man nog maar een klein jaartje in Jacobs Gasthuis maar ze hebben beiden de tuin al snel gevonden. Vooral het zachte kletteren van de fontein ervaart ze als een heerlijk ontspannend geluid. "Als je mijn man wilt spreken, die zit al in de tuin hoor!" En inderdaad, als ik naar de tuin loop zie ik meneer Blonk op zijn rollator in het zonnetje zitten. "Hoor je de stilte," zegt meneer Blonk.

Inderdaad, van het drukke Schiedam is in deze tuin helemaal niets te merken. En dan vertelt meneer Blonk, wat ik eigenlijk al van meerdere bewoners had vernomen, dat de tuin er zo mooi bij staat mede dankzij de tuinman. Een tuinman die niet alleen zorgzaam is voor de plantjes maar ook altijd gezellige praatjes maakt met de bewoners.

Het is Johan Somvorde. Johan is sinds 2010 vrijwilliger bij de Frankelandgroep. Hij heeft in zijn werkzame leven altijd in de haven gewerkt. Als je toen tegen hem had gezegd dat hij ooit tuinman zou worden dan had hij je waarschijnlijk uitgelachen.

Johan dacht in eerste instantie dat hij geen groene vingers zou hebben. Maar het internet heeft hem goed geholpen. Als hij bij een plant een dorre tak ziet, of hij ziet dat een plant aan het woekeren is, zoekt hij op internet op of en hoe hij de plant kan snoeien. En zo is hij door de jaren heen steeds wijzer geworden. Iedere dinsdag en vrijdag is hij bij Jacobs Gasthuis te vinden. Hoewel iedereen hem de tuinman noemt is hij officieel vrijwilliger algemene dienst, dus eigenlijk meer een klusjesman.

Naast het tuinwerk houdt Johan zich ook bezig met de afvalcontainers, draait hij een lamp in waar nodig, hangt een plank op en wat al niet meer. Johan zorgt voor de tuin met hart en ziel, hij weet inmiddels precies wat nodig is. Zo is het in het najaar weer tijd voor de bladblazer en zag hij ook dat het onkruid eens goed tussen de tegels verwijderd moet worden.

Ik denk dat Johan binnenkort mevrouw Bakker blij gaat maken, want hij is het helemaal met haar eens, er mogen wel wat meer bloeiers in de tuin komen. Hij heeft al wat plekken in gedachten om hortensia-bollen te plaatsen.

Het is oktober wanneer ik de tuin bezoek. Ook ik ben het met mevrouw Bakker eens dat er meer bloeiende planten mogen komen. Maar als je goed kijkt, is er toch nog wel heel wat kleur in het najaar te vinden.

Ten eerste natuurlijk de bladeren aan de bomen die mooi roestbruin, geel en rood verkleuren in de herfst, maar ook de roodbloeiende skimmia, de oranje besjes aan de bomen waar de merels zo gek op zijn, de hypericum met zijn prachtige gele bloemen en de bloeiende witte ganzerik. En als ik langs de draaiden loop, dan waan ik mij even midden op de Veluwe.

Bent u bewoner van Jacobs Gasthuis of DrieLanen dan heeft u geluk dat u altijd kan genieten van dit verstopte pareltje!

ZorgkaartNederland in beeld

Door Vivian Bouman, beleidsmedewerker kwaliteit

De Frankelandgroep krijgt regelmatig via ZorgkaartNederland.nl waarderingen binnen van bewoners, familieleden en cliënten uit de thuisituatie. ZorgkaartNederland is de grootste ervaringsite voor de gezondheidszorg waar mensen hun ervaringen met de zorg met anderen kunnen delen.

Belangstellenden kunnen zich, op basis van deze waarderingen, oriënteren op bijvoorbeeld een hulpverlener of zorginstelling en daarmee een keuze maken.

We zijn blij met deze waarderingen en houden u graag per kwartaal op de hoogte van de 'cijfers'.

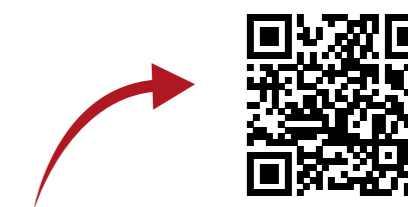
Waarderingen derde kwartaal 2022

	Aantal waarderingen	Gemiddeld cijfer derde kwartaal 2022	Gemiddeld cijfer (vanaf 2019)
Frankeland	2	9,6	9,2
Harg-Spaland	7	9,4	9,0
Jacobs Gasthuis	1	10	9,2
Schiewaegh	7	8,5	8,7
Vaartland	3	10	9,5
Thuiszorg Ouderen Frankelandgroep	2	8,2	9,0

Wilt u ook een waardering voor de Frankelandgroep plaatsen?

Dat kan! Ga naar www.zorgkaartnederland.nl en klik op de homepagina op de button 'Schrijf een waardering'. Of gebruik de QR-code hiernaast.

Als u hulp kunt gebruiken bij het plaatsen van een waardering, neem dan gerust contact op met onze afdeling kwaliteit, tel. 010 - 4264925.

U kunt ook de QR-code gebruiken om uw waardering te geven.

Project Matchmaker

Door Annouk Nagelhout, coördinator vrijwilligerswerk Frankeland en Jacobs Gasthuis

Sinds 1 november zijn bij Frankeland twee nieuwe vrijwilligers gestart. Dat is op zich geen groot nieuws, want er starten wekelijks nieuwe vrijwilligers waar wij altijd erg blij en dankbaar voor zijn. Maar, deze twee nieuwe vrijwilligers gaan iets anders doen, iets nieuws! Dit tweetal bestaat uit Rob Levens en Joyce ter Braak oftewel: de matchmakers.

U denkt waarschijnlijk, een matchmaker? Wat moet ik mij daarbij voorstellen? Matchmaker betekent letterlijk 'koppelaar'. En dat is precies wat onze matchmakers gaan doen; koppelen!

Maar wie of wat gaan zij dan precies aan elkaar koppelen?

Het is de bedoeling dat deze twee kanjers van matchmakers in Frankeland de hulpvragen van bewoners gaan signaleren en inventariseren én de bewoners met elkaar of met een groep, visiteclub of activiteit in contact brengen.

Wat is het idee?

Dit project is een vervolg op het grote 'Ik zoek'-feest dat Frankeland in 2019 heeft georganiseerd. Misschien weet u het nog? De bekende Nederlandse acteur Sjoerd Pleijsier heeft op die

middag in een feestelijke sfeer verschillende senioren aan elkaar én aan activiteiten gekoppeld. Het was een groot succes en een heel geslaagde middag.

Mede door het coronavirus leek men dit 'Ik zoek'-project een beetje te zijn vergeten. Tijd om het nieuw leven in te blazen dus.

Dus nu... op bezoek!

Met een stapeltje 'Ik zoek' en 'Ik bied' kaartjes gaan Rob en Joyce langs bij de bewoners in de aanleuncomplexen (ze beginnen in de Liduinahof) en later ook op de afdelingen in Frankeland. Zij voeren, indien gewenst, een goed gesprek om erachter te komen wat de ene bewoner voor de ander kan betekenen of wat het activiteiten aanbod van Frankeland voor iemand kan vervullen. Met andere woorden, zij gaan op zoek naar een match! Voorbeelden: ik zoek een puzzelmaatje, ik zoek iemand om mee te wandelen of koffie mee te drinken of ik bied mij aan om voor iemand boodschappen te doen. De ingevulde kaartjes worden op het speciale 'Ik zoek'-bord in onze brasserie geplaatst. Uiteraard mogen onze bewoners ook zelf een kaartje ophangen op het bord. Rob en Joyce houden ook vraag en aanbod scherp in de gaten. Als ze een 'Ik zoek' en een 'Ik bied'-kaartje kunt matchen, dan brengen zij deze mensen met elkaar in contact!

Ook benieuwd naar Rob en Joyce?

In de volgende editie van ons magazine stellen zij zich aan u voor!

Heeft u nog vragen over de matchmakers dan kunt u terecht bij:

Matthijs Lokerse (hoofd welzijn Frankeland)
✉ m.lokerse@frankelandgroep.nl of
Annouk Nagelhout (coördinator vrijwilligerswerk)
✉ a.nagelhout@frankelandgroep.nl

Het oog van de naald

Door Carien Kemink, redacteur

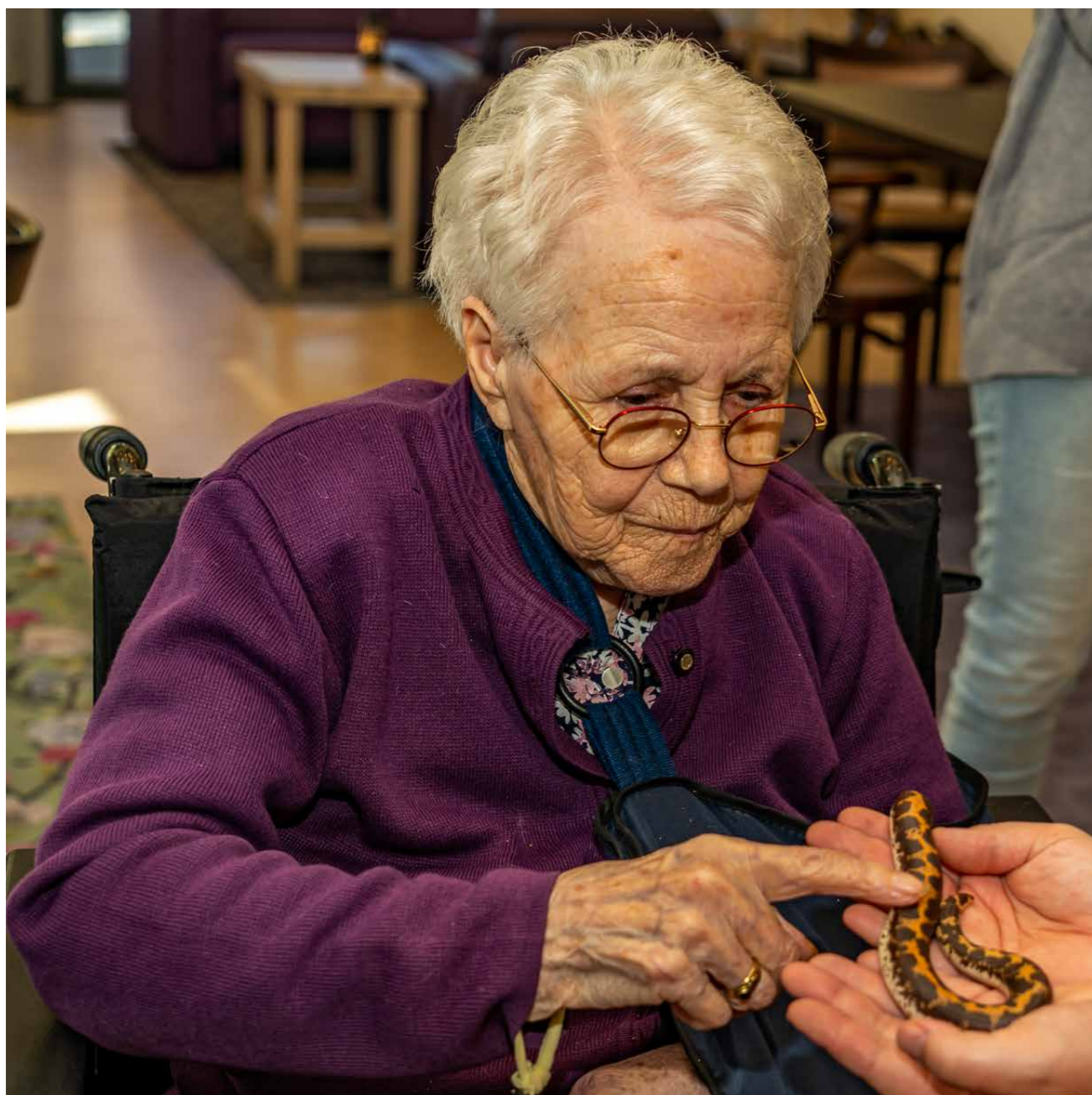
Een knoopje aanzetten, een zoompje omslaan, u kent het vast wel, van die klusjes, waar je even voor moet gaan zitten, maar die zo gepiept zijn. Tenminste, wanneer je geen ruzie krijgt met de draad en naald, die niet willen. Nog maar eens het draadje nat likken, en met één oog proberen de draad door dat vreselijke kleine gaatje te sturen. Alleen dat al is een klus op zich. Naarmate we ouder worden, wordt dat priegelwerk steeds lastiger, ons zicht gaat toch vaak wat achteruit en we hebben al geen zin meer om die energie te vinden, dus dergelijke klusjes blijven al snel liggen.

Jolande Duijvestijn, vrijwilliger bij Vaartland, maar daarvoor meer dan twaalf jaar als activiteitenbegeleider werkzaam, is hier wel heel origineel mee aan de slag gegaan. 'Gat in de markt', moet zij gedacht hebben, en gaten ... zijn er om te stoppen. Ze hing een affiche op de deur van de activiteitenruimte, waarin ze aanbod, eens per week, op woensdag van 9.30 uur tot 11.30 uur in te spelen op een behoefte, die kennelijk toch wel bleek te bestaan. Nu, een paar weken verder, blijkt dat heel veel bewoners hier dankbaar gebruik van maken.

Ze komen met allerlei verschillende vragen, en onder het genot van een kopje koffie, gaat Jolande samen met de mensen aan de slag. Haar werk is heel divers: de een wil graag een knoopje aangezet hebben, een ander heeft wat handdoeken met losse rafeltjes en kapotte lusjes, en weer een ander heeft een blouse, waarvan de mouwen wat ingenomen moeten worden. Jolande stikt, zoomt, slaat om, legt uit, neemt in, zigzagt, kortom, neemt al die kleine klusjes uit handen. Ze heeft ook de beschikking over een naaimachine en dat attriboot hebben de meeste bewoners niet meer in huis.

In het begin liep het echt storm, want veel mensen hadden 'achterstallig onderhoud' liggen. Jolande nam af en toe wat mee naar huis om het dan de week erna picobello weer aan de bewoners te kunnen overhandigen. Iedereen is erg blij met deze nieuwe service, en iedere woensdagochtend is er genoeg te doen.

Een prachtig initiatief waar veel mensen blij van worden, niet in de laatste plaats Jolande zelf, want zij doet het graag en met veel plezier.

Dierenweek in Schiewaegh

Door Everien Noordam, activiteitenbegeleider en Rob Besseling, redacteur

Foto's Coen Meeder, redactiefotograaf

(Wereld)dierendag is een dag die wereldwijd op de agenda staat als een moment waarop extra aandacht wordt besteed aan de dieren. Dierendag valt jaarlijks op 4 oktober.

Deze datum is de feestdag van Sint Franciscus van Assisi. Hij bekommerde zich om het lot van melaatsen, zwervers en andere armen, maar ook van planten en ... dieren. Volgens de overlevering hield hij ooit een preek voor de dieren (bron: Wikipedia).

Dat ene moment van extra aandacht voor de dieren vonden ze in Schiewaegh niet voldoende. En daarom besloot team Welzijn om er een heuse dierenweek van te maken.

Dierengeluidenbingo

Op maandag werden de bewoners uitgenodigd voor een bingo. En als dan de dierenweek officieel is begonnen is dat natuurlijk geen gewone bingo. Iedereen kreeg een speelkaart met daarop vermeld de namen van een aantal beesten. Vervolgens liet de spelleider het geluid van een dier horen waarna de deelnemers konden zeggen welk dier ze hoorden. Prijzen zoals een dieren-tekenboek, of dierenknuffels veranderden vlot van eigenaar.

Tenslotte was er nog de mogelijkheid om aan een dierenquiz deel te nemen, waarbij geen prijzen konden worden gewonnen. En als je wilt weten hoe een vrouwtjesolifant heet dan kun je dat in Schiewaegh te weten komen: deze olifant heet 'koe', volgens bewoonster mevrouw Roos. Wat ook duidelijk werd: de deelnemende bewoners wisten heel veel over dieren!

Dierendobbelspel

Hoewel 'dobbelen' verwijst naar gokken was daar op dinsdag helemaal geen sprake van. Want het ging om dierenkennis. De dobbelstenen waren wel degelijk van de bekende cijfers voorzien en werden ook gebruikt zoals bij het gokken. Maar het gegooide cijfer verwees naar de naam van een dier. En degene die dit dier 'gegooid' had mocht laten zien hoe dit dier beweegt. Dat leverde onder de deelnemers veel plezier en gelach op. En tijdens een volgende ronde mocht de winnaar van het dobbelen laten horen welke geluiden het betreffende dier zoal maakt.

Aan het einde van dit leuke spel zongen bewoners en begeleiders samen een mooi dierenlied waarbij ze allerlei dierenbewegingen maakten. En als mensen dierenbewegingen maken, hoe ziet dat er dan uit ...?

Reptielenworkshop

Op donderdag was mevrouw Sabrina Martens te gast. Zij verzorgt workshops voor scholen, kinderdagverblijven en ook verzorgingshuizen en deze dag had zij verschillende van haar mooie dieren meegevoerd: een schildpad, een egeltje, een baardagame (hagedis), een kleine slang en een grote python. Gedurende anderhalf uur vertelde zij over de eigenaardigheden van haar dieren, waar ze heel vertrouwd mee omging. Ze liep tussen haar toehoorders door en liet hen van dichtbij zien hoe je de dieren kunt aanraken en dat je zelfs een slang om je nek kunt leggen. En dat sloeg aan, want diverse ridders en dames met lef meldden zich voor dit interessante experiment. De deelnemers waren erg enthousiast en genoten van het interessante schouwspel. Het leverde geruime tijd veel gespreksstof op.

Knuffelpaardjes

Vrijdagmiddag stapte mevrouw Nynke Woerts Schiewaegh binnen terwijl ze haar twee schattige minipaardjes naar de lift loodste. Die ochtend had ze met een moederpaardje en haar vier maanden oude veulentje Frankeland al bezocht. Met haar man heeft ze een vakantiepark en verder is zij ook eigenaresse van het bedrijf 'Mens, Dier & Welzijn', haar hobby.

Met de zevenjarige minipaardenmoeder en haar driejarige dochter ging ze naar de huiskamers waar ze de dieren contact liet maken met de bewoners, waarvan het merendeel blij en verrast reageerde op deze onverwachte en aardige bezoeksters. Iedereen wilde de aaibare dieren aanraken en die lieten dat gewillig toe terwijl ze rustig kauwden op een stukje brood dat een van de bewoners had aangeboden.

Af en toe maakte de ontmoeting bij de bewoners emoties los. Herinneringen uit een lang leven werden weer wakker en ze vertelden er graag over, bijvoorbeeld wat ze samen met hun ouders hadden beleefd met hun dieren of met hun paarden.

Op iedere etage kwamen de paardjes langs, waarbij zij op een etage zoveel indruk maakten op een mevrouw dat zij zich probeerde te verzetten tegen het weggaan van de dieren naar de andere etages.

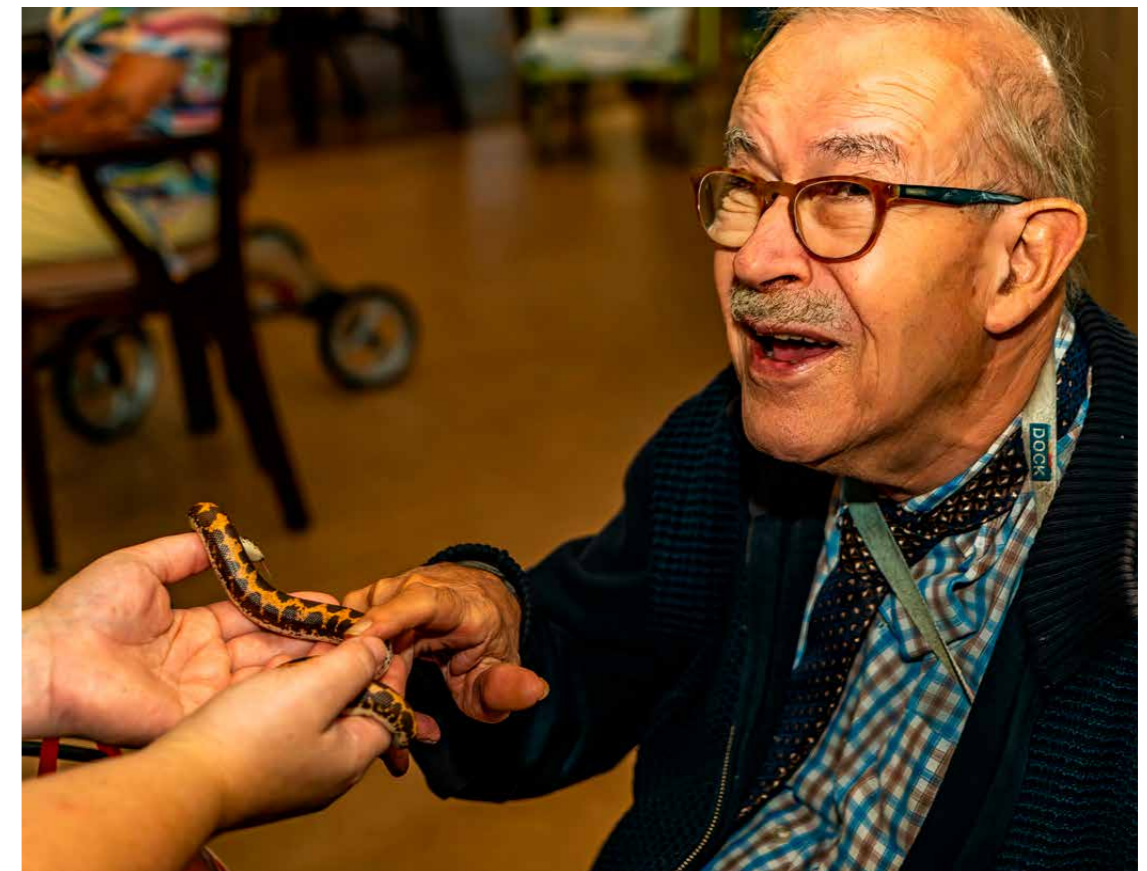
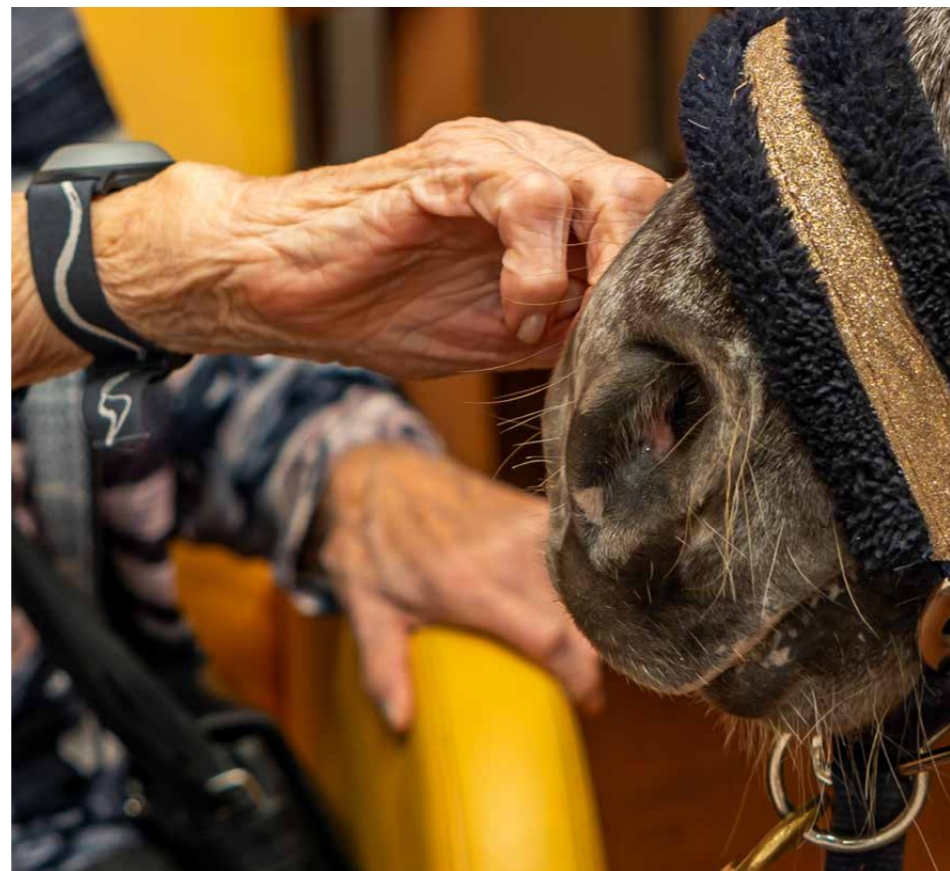
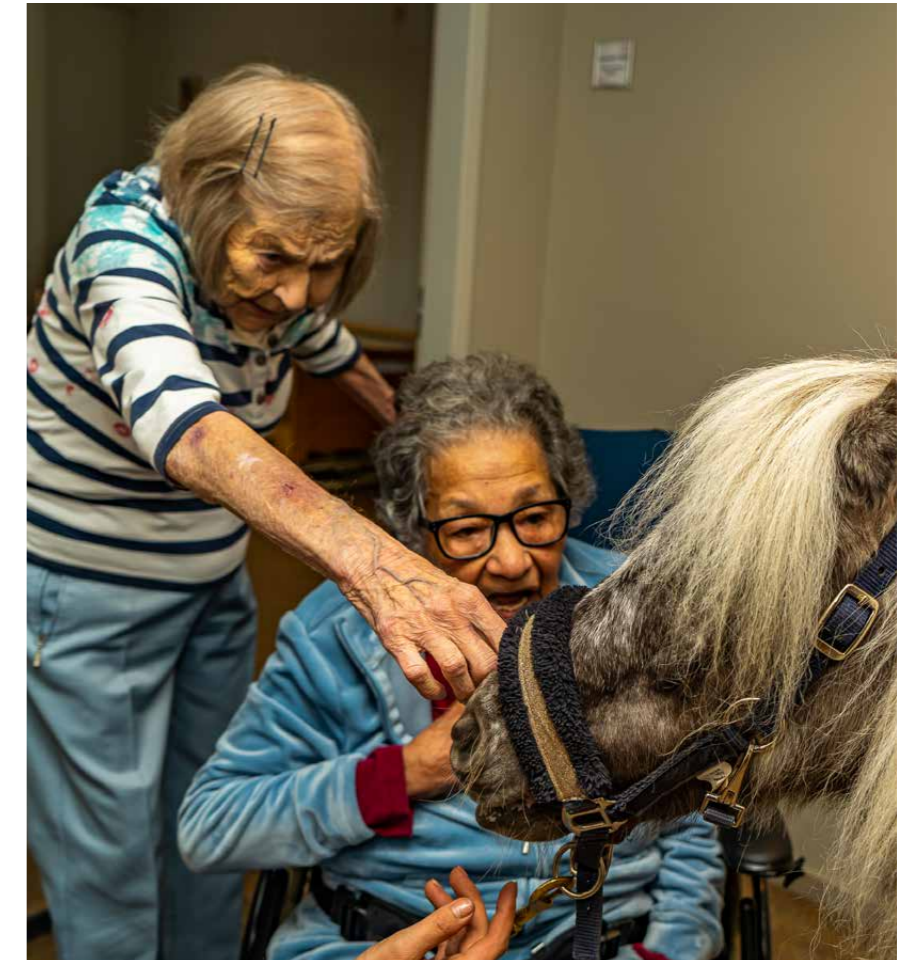
Tussen alle ontmoetingen door konden de paardjes het voedsel eten, dat Nynke voor hen had meegenomen. Tegen half vier die middag keerden de dieren en hun begeleidster huiswaarts.

Wat was er nog meer?

's Woensdags gingen de leden van de 'mannensoos' met een begeleider naar dierentuin Blijdorp in Rotterdam. Dat werd een erg leuk uitje! Verzorgende Teuni ging mee met de heren die allemaal met een aardig souvenir weer thuiskwamen. Men zegt dat er nog dagen daarna over werd nagepraat ...

Er was deze week ook een 'workshop vogelhuisjes maken' georganiseerd. Creatieve bewoners bouwden een groot aantal vogelhuisjes die ze vervolgens schilderden.

Toen het werk was gedaan stond de Serre helemaal vol met vogelhuisjes, vetbollen en bloempotten en die werden later allemaal in de tuin van Schiewaegh opgehangen. We hoorden iemand zelfs zeggen: 'De dieren zullen wel blij zijn dat we een dierenweek hebben!'

De werkdag van ...

Adrie Kagchelland en Janneke van der Made

De (bijna) onzichtbare digitale steun en toeverlaat van bewoners, cliënten én collega's

Door Marlies Engel, redacteur en Astrid Boonstoppel, hoofdredacteur

Onze wereld wordt steeds digitaler, ook (of misschien wel juist!) binnen de Frankelandgroep. En hoe digitaler, hoe belangrijker het is om niet alleen onze informatie ook digitaal perfect te beveiligen, maar ook bijvoorbeeld om onze systemen te blijven vernieuwen. Klinkt logisch, toch? Gelukkig weten Frankelandgroepcollega's Adrie (hoofd afdeling ICT) en Janneke (beleidsmedewerker beleid en beheer) hier alles van.

Want wat merken onze bewoners, cliënten en hun familieleden nu eigenlijk van al het werk dat Adrie en Janneke van achter hun computer – en daarmee vaak achter de schermen – uitvoeren? Zo min mogelijk, was het korte antwoord. Als iets goed gaat, merk je er tenslotte weinig van.

Waar Adrie en Janneke zich zoal mee bezighouden? We zetten (een deel van) hun projecten voor u op een rij!

ICT aanpassen

ICT staat voor Informatie- en Communicatietechnologie. Dat de ICT goed werkt, is dan ook erg belangrijk! Adrie en Janneke zijn momenteel druk bezig met het aanpassen en toekomstbestendig maken van de ICT binnen alle zorglocaties van de Frankelandgroep.

Inzetten van (ondersteunende) zorgtechnologie in de thuissituatie

Sommige moderne zorgtechnologie kan ertoe bijdragen dat cliënten langer thuis kunnen blijven wonen. Zo verhogen Adrie en Janneke eigenlijk indirect de zelfredzaamheid van de cliënt en kunnen zij bijvoorbeeld helpen bij het betrekken van zijn of haar netwerk, ter ondersteuning van de zorg- en dienstverlening.

Hoe ziet de zorg van de toekomst eruit?

Adrie en Janneke zijn altijd bezig met hoe de zorg er in de toekomst uit komt te zien. Door het toenemend aantal ouderen (vergrijzing) zullen we die zorg misschien wel anders in moeten gaan richten, om toch iedereen de juiste ondersteuning te kunnen blijven bieden. Mensen zullen misschien langer thuis blijven wonen en daar (meer) zorg ontvangen. Dat kan door het inzetten van domotica, oftewel technische middelen om 'zorg op

afstand' te bieden. Denk daarbij bijvoorbeeld aan slimme medicijndoosjes, die op het juiste moment een seintje geven en de juiste pillen aanreiken.

Bijhouden van regionale en landelijke ontwikkelingen en daar op inspelen

Waarom allemaal opnieuw het wiel uitvinden als je elkaar ook kunt helpen? Natuurlijk nemen Adrie en Janneke deel aan verschillende overleggen met andere zorgaanbieders, bijvoorbeeld op het gebied van externe gegevensuitwisseling. Dit allemaal met als doel om continu te blijven werken aan het verbeteren van de zorgverlening aan onze cliënten!

Beveiliging

Een belangrijk aspect bij al die digitalisering is beveiliging. Onder andere vanwege de AVG (de privacywet). Als zorgorganisatie moeten wij ervoor zorgen dat uw gegevens niet zomaar door iedereen kunnen worden ingezien.

Dat betekent dat wij goed moeten nadenken over het ‘verrechten’, oftewel het in onze systemen vastleggen wie er toegang hebben tot welke gegevens. De afdeling beleid en beheer is de afdeling die daarover gaat. Moet bijvoorbeeld elke medewerker van een afdeling toegang hebben tot uw hele dossier? En medewerkers van andere afdelingen? In principe niet, maar het komt soms voor dat een medewerker op verschillende afdelingen wordt ingezet. Dat vergt nogal wat nadenk- en regelwerk. Daar maakt de afdeling van Janneke beleid op.

Daarnaast kennen we inmiddels allemaal de verhalen over het ‘hacken’ van (inbreken in) systemen. Ook dat wordt zeer serieus genomen binnen de Frankelandgroep. Om onze systemen op veiligheid te controleren worden ze jaarlijks gecheckt door twee echte, zogenoemde ethische, hackers! Zij proberen op alle mogelijke manieren langs onze beveiligingssystemen te komen. Vinden zij zwakke plekken, dan kan de afdeling ICT meteen aan de slag om op die punten de beveiliging te verbeteren. Gelukkig krijgen we tot op heden altijd goed bericht, onze beveiliging is goed op orde en dat geeft een veilig gevoel.

Help, mijn telefoon doet het niet meer: onderhoud van alle systemen en hulp bieden aan collega's

Naast het overleggen en bedenken hoe we ook in de toekomst goede zorg kunnen blijven leveren, zijn de collega's van de afdeling ICT ook nog dagelijks bezig met het onderhoud van al onze systemen en het ondersteunen van de collega's. Dat varieert van mobiele telefoons die het niet meer doen, tot bestanden die kwijt zijn herstellen, tot het vervangen van verouderde beeldschermen. Veel van het onderhoudswerk vindt plaats in de avonden en in de weekenden, zodat de organisatie er zo min mogelijk hinder van ondervindt. Daarnaast zijn ze nu bezig met het realiseren van een nieuwe digitale werkplek.

Kortom; hoewel ze voor onze bewoners en cliënten misschien niet zo heel erg zichtbaar zijn, zijn onze collega's van ICT en beleid en beheer enorm belangrijk. Een goede reden dus, om Adrie en Janneke als vertegenwoordigers van hun afdelingen eens in de spotlights te zetten!

Hand in hand kameraden

Door Simone Wapenaar, zorgbegeleider

In oktober hebben wij voor een aantal bewoners van afdeling 2 in Frankeland, die uiteraard ook superfan zijn, een rondleiding georganiseerd in het stadion van Feyenoord. Vol verwachting en een tikkie nerveus gingen we op weg. Bij de Kuip werden wij verwelkomd door een gids. Een rasechte Rotterdammert en Feyenoordfan in hart en nieren! Hij gaf ons een rondleiding op het veld en liet ons het prachtige museum zien en vertelde daarbij mooie verhalen van vroeger en nu. En hij liet ons natuurlijk de prijzenkast zien! Het hoogtepunt van de rondleiding was een bezoek aan de kleedkamer van de spelers. Wauw, het maakte wel indruk om alle lockers met de namen van de spelers te zien. Na het bezoek aan het stadion hebben we een heerlijke lunch genuttigd bij het Hollywood Café tegenover de Kuip. Een onvergetelijke dag voor zowel bewoners, medewerkers als vrijwilligers.

Nieuwjaarsborrels

Bestuur en directie wensen iedereen gezellige feestdagen en een prachtig 2023! Om het nieuwe jaar in te luiden zijn er overal op onze locaties gezellige borrels en koffiemomenten. U bent van harte welkom!

Frankeland	1 januari 15.00 uur – 16.30 uur	Harg-Spaland	2 januari 14.00 uur – 16.00 uur
Jacobs Gasthuis	1 januari 15.00 uur – 15.45 uur	Vaartland	2 januari 2023 10.30 uur – 11.15 uur
Schiewaegh	2 januari 15.00 uur – 16.30 uur		Proost op het nieuwe jaar!

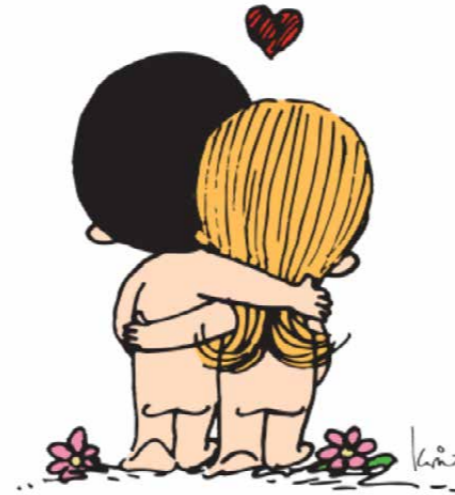
Liefde is ...

... eerbied voor alles wat groeit en bloeit

Door Carien Kemink, redacteur Foto's Coen Meeder

Wim Nederpel, 87 jaar, woonachtig in Jacobs Gasthuis. Een grote robuuste man ... met een heel klein hartje. En dat hartje zit ook nog precies op de juiste plaats. Zijn allergrootste liefde Riet, waar hij dik 65 jaar mee getrouwd is geweest, is vorig jaar overleden. Hun leven is niet ongemerkt voorbijgegaan. Vier kinderen, zeven kleinkinderen en acht achterkleinkinderen verder zal de naam Nederpel nog lang voortleven.

Wim komt uit een tuindersfamilie uit Loosduinen. Zijn liefde voor groenten en fruit is hem met de paplepel ingegoten. Hij werkt zelf ook in een tuinderij en gaat zich op een bepaald moment toeleggen op anjers: trosanjers en standaardanjers. Ja, daar is verschil tussen, Wim legt u dat graag uit. Wanneer Wim en Riet 30 jaar geleden naar Brielle verhuizen, blijven de anjers de belangrijkste bron van inkomsten, maar ze worden verliefd op de orchidee tijdens een rondleiding in een orchidee-enkas. Honderden stekjes van orchideeën in glazen flessen (dit om de biocultuur zo gelijkmatig mogelijk te houden) en wanneer ze sterk genoeg zijn om de 'fles te verlaten' langzaam van miniplantje naar volwassen orchidee. Maar, dan ben je er nog niet. Rond dit stadium krijg ik mijn orchidee aan de voordeur doorgaans binnen en na hooguit een maand heb ik een kale tak over, die er aan de achterdeur weer uitgaat, zeg ik.

"Dan doe je iets fout," constateert Wim. Ja, tot die conclusie was ik ook al gekomen.

Wim vertelt over de regenwouden waar de orchidee oorspronkelijk vandaan komt. Wist u dat orchideeën epifyten zijn? Ik ook niet, moest het woord opzoeken. Ze groeien tegen boomstammen aan en hebben geen wortels in de grond. Wim vertelt me precies waar ik op moet letten bij het houden van orchideeën. Ik had minder moeten watergeven en meer moeten dompelen. Dat hij het wel goed doet, daarvan zijn de vele planten in evenzoveel kleuren in zijn appartement een duidelijk bewijs: één grote tierige plantenfamilie.

Wim, de man met de groene vingers. Zijn appartement ligt op de begane grond en hij kijkt uit op heel veel groen, wat nu rood en bruin kleurt, van het Julianapark. Heel lang genoten samen met Riet, die zijn passie deelde; nu geven zijn hobby en het prachtige uitzicht hem troost. Riet is er altijd bij, naast haar foto staat stevast een bosje bloemen. Hartpatiënt en twee versleten knieën. Dat hindert hem niet bij deze hobby. Voorlopig heeft hij er nog duidelijk heel veel plezier in, dus ...!

Ik ga zeker weten weer een nieuwe orchidee in mijn huis toelaten. Met wat ik nu heb bijgeleerd moet dit toch gaan lukken! De orchidee heeft er een fan bij.

Op de koffie bij ... **Mevrouw Cilia Schaap** uit de Liduinahof

Door Carien Kemink, redacteur Foto's Coen Meeder

Vandaag ben ik te gast bij mevrouw Cilia Schaap, woonachtig in de Liduinahof, waar ze een behoorlijk ruim appartement huurt, samen met haar twee hondjes. Of ik bang voor honden ben, vraagt ze telefonisch. Zolang het geen valse bijhonden zijn niet hoor. En Zoey en Emey, twee whippets, blaffen wel, maar bijten absoluut niet.

Geboren in Schiedam

Cilia Schaap wordt geboren in het Noletziekenhuis in Schiedam als jongste van drie meiden, en groeit het grootste deel van haar jeugd op aan de Molensingel in Kethel, temidden van een hele nieuwe in aanbouw zijnde wijk.

Dat betekent veel weiland en koeien in de buurt, veel braakliggende bouwgrond en Cilia is dan ook vaak met vriendinnetjes buiten te vinden, want die ruimte buiten biedt enorm veel speelmogelijk-

heden. Haar moeder moppert weleens als ze weer eens onder de modder thuiskomt, maar ze heeft er veel leuke herinneringen aan.

Sportief maar niet gezond

Ze heeft een abonnement op zwembad Groenoord, en is daar vaak te vinden. Hoewel Cilia dus heel sportief is en vaak buiten, ziet ze er altijd doorschijnend bleek uit, waar andere kinderen met een gezonde bloos op hun wangen binnenkomen.

Ze zit ook altijd ver onder haar gewicht en Cilia wordt voor zes weken naar een gezondheidskolonie gestuurd in Voorthuizen. Ze is een zorgenkindje, niemand weet precies wat haar scheelt, de dokter denkt dat Cilia gewoon een erg nerveus kind is.

Een lange zoektocht naar oorzaken

Op de lagere school blijft ze twee keer zitten; de lesstof van de juf kan haar niet boeien. Op de huishoudschool leert ze voor hulp in de huishouding en voor kinderverzorgster. Uiteindelijk gaat ze op haar negentiende in de Harg werken als bejaardenverzorgster. De nachtdiensten zijn erg zwaar en Cilia moet zich vaak ziekmelden. Noodgedwongen stopt ze met dit werk. Ze probeert het nog bij diverse andere bejaardenhuizen maar overal haakt ze af, iedere keer om dezelfde reden: een onverklaarbare moeheid, rugklachten en zich ziek voelen. Ongeveer rond die tijd hebben alle onderzoeken, testen en bezoeken aan diverse artsen uiteindelijk een diagnose opgeleverd.

wanneer ze vrijwilligerswerk doet in wijkcentrum 'De Erker' ontdekken anderen dat ze heel creatief is

Cilia heeft een auto-immuunziekte, (een medulair schildklier carcinoom) waarbij de bijniere dermate beschadigd zijn, dat ze belangrijke hormonen niet meer aanmaken. Eindelijk heeft het beestje een naam.

Hoe dan nu verder?

Eindelijk weet ze waarom ze vaak het tempo van leeftijdgenoten niet kan bijbenen, waarom ze zo onder gewicht blijft, waarom ze er altijd ziekelijk uit ziet. Het is fijn dat ze dat nu weet, maar oplossen doet het niets. Meer dan dertig jaar van haar leven zijn in haar ogen aardig verknoeid door die onbekende ziekte en beter worden zal ze niet, dus ze zal ermee moeten leren leven. In 1987 volgt er een operatie aan haar schildklier en haar bijniere worden verwijderd. Uiteindelijk leidt een en ander ertoe dat ze volledig wordt afgekeurd.

Diploma's

Ze heeft op dat moment een aardig negatief zelfbeeld van zichzelf. Ze kan niets, maakt niets af, is te vaak ziek, zwak en misselijk. Maar in al die negativiteit vergeet Cilia dat ze, met al haar beperkingen, heel wat diploma's en certificaten bij elkaar gesprokkeld heeft; niet alleen zwem-, turndiploma's en haar EHBO-bewijs, maar ook certificaten in kinder- en bejaardenverzorging en hulp in de huishouding.

Niets moet, alles mag

Als Cilia uiteindelijk niets meer 'moet' komt er een gevoel van rust over haar en ze krijgt zelfs nieuwe energie. Ze haalt haar diploma voor offset-drukker en ze ontdekt de vele mogelijkheden van haar fotocamera. Ze heeft zelfs haar eigen 'doka' waar ze kan ontwikkelen en afdrukken. En wanneer ze vrijwilligerswerk doet in wijkcentrum 'De Erker' ontdekken anderen dat ze heel creatief is. Ze mag creëermiddagen organiseren voor zowel volwassenen als jeugd en leeft zich uit, vooral met papier. Dit doet ze met veel plezier: het feit dat ze een beetje haar eigen tijden kan indelen en dus beter naar haar lichaam leert luisteren, maakt dat het allemaal soepeler loopt.

Kwetsbaar

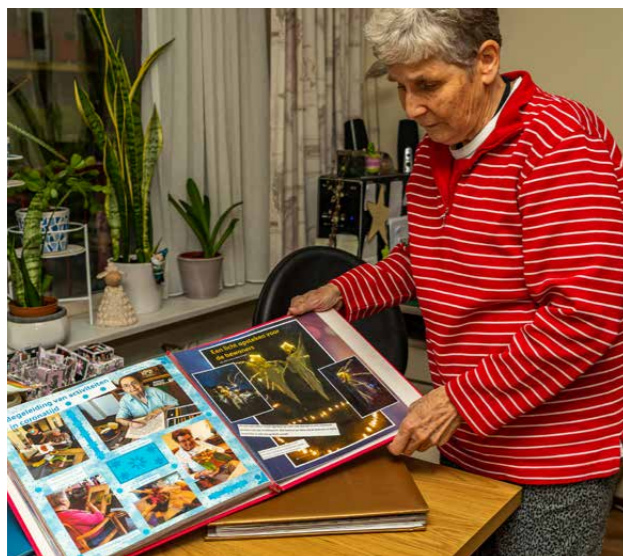
Toch blijft Cilia een 'kwetsbaar pakketje'. Ze moet met ongelooflijk veel dingen rekening houden. Harde geluiden leveren stress op, lezen is lastig, haar ogen doen pijn, en de concentratie is laag. Haar hobby blijft het fröbelen met papier, al overstijgen haar creaties het woord fröbelen wel enigszins. Ze is een kei op de computer, waar ze ook een cursus voor gevolgd heeft. Hoe bedoelt u, dat ze niks heeft gepresteerd? Langzaam is haar glas dan ook weer halfVOL geworden.

De juiste plek

Cilia is pas 72 jaar jong en woont sinds drie jaar in de Liduinahof. Ze huurt, maakt gebruik van de verzorging en de controle op haar medicijnen. Vooral dat laatste luistert heel nauw. Zodra ze voelt dat iets niet lekker zit in haar lijf, kan ze een beroep doen op de goede begeleiding van het verzorgende personeel. Ze eet vaak beneden warm en, afhankelijk van haar budget, eet ze wel of geen vlees. Zelf koken is hoe dan ook te vermoeiend voor haar. Met behulp van rollator en scootmobiel maakt ze twee keer per week een uitstapje naar De Vijf Molens waar ze de creacub bezoekt.

Gelukkig met haar whippets

Cilia is nooit verliefd, verloofd of getrouwd geweest. Ze wijt dat aan haar door ziekte overschaduwde jeugd. Maar ze kan niet echt zeggen of ze het mist.

Als ze heel eerlijk is, is ze nu wel blij dat ze zich, in deze nare donkere jaren van corona en oorlog in de Oekraïne, in ieder geval geen zorgen hoeft te maken over kinderen en kleinkinderen. Ze heeft twee lieve hazewindhondjes, waarmee ze regelmatig naar buiten moet. Ze heeft een fijne vriendenkring, dus eenzaam is ze niet.

Positief

Haar ziekte zal haar nog achtervolgen zolang ze leeft. Beter worden zal ze niet, eerder slechter. Hoewel ze goed gedijt bij de goede zorgen binnen Frankeland. Maar ze heeft geleerd om niet meer achterom te kijken, maar haar blik te richten op de toekomst. Niet nadenken over wat ze niet meer kan, maar focussen op wat ze nog wel kan. Ze laat me wat 'scrapboeken' zien, gemaakt in coronatijd en nog een aantal kunstwerken. Zo mooi en tot in de kleinste details uitgewerkt, ik vind het allemaal even prachtig. Ze heeft ongelooflijk veel oog voor detail. Je ziet gewoon met hoeveel liefde het allemaal gemaakt is.

Het levensverhaal van Cilia

Het verhaal over Cilia Schaap heeft ze opgeschreven in een klein boekje. Het heet 'Zorgen en Verzorgen'. Haar leven samengevat, de zorgen in haar jeugd, het verzorgen van anderen in bejaardenhuizen en het nu zelf verzorgd worden in Frankeland. Laten we hopen dat de jaren in Frankeland onder de categorie 'ONBEZORGD' vallen.

Als een vis ...

Door Carien Kemink, redacteur

Afgelopen voorjaar namen activiteitenbegeleiders Elly Kramer en Jolande Duijvestijn na een lang dienstverband met weemoed afscheid van Vaartland. Het zat erop, het pensioen zat er al een tijdje aan te komen.

Maar geen van beiden kon de band met de bewoners zomaar radicaal doorsnijden. En dus zijn ze allebei nog met grote regelmaat te vinden binnen de muren van Vaartland, waar zonder uitzondering iedereen erg blij mee is.

Wel werd er gezocht naar een nieuwe activiteitenbegeleider en die vond men in Bianca van der Maat, die sinds maart met veel enthousiasme activiteiten organiseert met en voor de bewoners.

Zoals vanouds is er voor ieder wat wils. Bianca werkt vier dagen per week en haar werk is zeer divers. Ze 'doet' de herensoos, de klassieke muziekclub, de theeclub, ze leest voor.

En ze bakt. Iedere week samen met zes bewoners wordt in goede harmonie iets lekkers gecreëerd. Vier dames die van een gezellig praatje houden,

van lekkere koffie en ondertussen de handjes laten wapperen. Er wordt geschild, gesneden, gewassen, afgewogen, ingevet en voorverwarmd. Terwijl een en ander staat te pruttelen of te rijzen wordt gezamenlijk de tafel 'aangekleed'. Een mooi gehaakt kleedje en het Engelse servies op tafel. En dan de geur die de ruimte binnendringt en nog meer lekkere trek veroorzaakt. Iedereen geniet ervan, het zijn iedere keer weer gezellige uurtjes. Inmiddels zijn al veel creaties voorbij gekomen: hartige taart, pepernoten, cupcakes, ijzerkoekjes, appeltaart. En er staat nog veel meer op het programma. Dat er af en toe eens iets mislukt, mag de pret niet drukken. De mugcake bijvoorbeeld, die voldeed niet geheel aan de smaakverwachting. Jammer dan ... volgende keer beter. Al met al is het een hele leuke bezigheid, en de dames kijken er iedere keer weer naar uit. Vaak smullen ze 's avonds nog van wat ze die ochtend gemaakt hebben.

Bianca zelf voelt zich als een vis in het water. Ze heeft in korte tijd haar draai gevonden en heeft het prima naar haar zin. "Vaartland voelt als een klein vriendelijk dorpje met lieve collega's en bewoners."

Scholing L&O

De werkplekbegeleiders

Door Annelies van Breukelen, redacteur

Heeft u ze al ontmoet; de werkplekbegeleiders van ons Leer- en Ontwikkelcentrum (L&O) Frankelandgroep? Zekiye Küçükbarutçu en Hanny Etman zijn inmiddels alweer enkele maanden werkzaam bij de afdeling L&O als werkplekbegeleider, afgekort WPB-er.

Zekiye zult u vooral aantreffen in Frankeland en Hanny vooral in Schiewaegh.

Beide dames hebben ruime ervaring in de zorg en dat past precies bij de functie die ze als WPB-er uitvoeren. Zekiye werkt ruim negen jaar in de zorg waarvan de laatste jaren als verpleegkundige en Hanny werkt 34 jaar in de zorg als verzorgende IG, een echte rot in het vak.

De functie van WPB is in het leven geroepen om leerlingen en stagiairs directe begeleiding en ondersteuning te bieden op de werkplek. Dat is namelijk hard nodig om een goede verzorgende of verpleegkundige te worden. Onder directe begeleiding wordt verstaan het geven van professionele informatie en instructie, dus alles om het vak te leren op de werkvloer. Elke leerling heeft ook een werkbegeleider op de afdeling waarvan ze begeleiding krijgen, maar de WPB-er geeft extra aandacht, signaleert tijdig en stemt de taken en werkzaamheden af met de werkbegeleiders en praktijkopleiders.

Doordat de werkbegeleider nog veel meer taken heeft op de afdeling, hebben ze niet altijd voldoende tijd voor de leerlingen en stagiaires. Ze hebben immers ook tot taak om de bewoners te verzorgen, te rapporteren, te overleggen met andere artsen of diëtisten en moeten zorgen dat de bewoners zich geborgen en veilig voelen op de afdeling.

Het zou zomaar kunnen zijn dat u morgen verzorgd wordt door Hanny of Zekiye met een leerling. Dat is echt een verwenmomentje. De WPB-ers hebben meer tijd, hoeven zich niet bezig te houden met de andere taken op de afdeling en kunnen zo in

rust de leerling leren hoe zij u het beste kunnen verzorgen.

En als de leerling er klaar voor is kunnen ze ook beoordeeld worden door de WPB-er. Zo'n beoordelingsmoment is voor een leerling altijd spannend. Maar de WPB-ers vertelden mij dat ze merken dat de bewoners extra goed meehelpen omdat de bewoners de leerling ook een goede beoordeling gunnen. "Van mij krijg je een tien met een griffel, hoor!" zeggen bewoners vaak tijdens zo'n beoordelingsmoment. En dat is natuurlijk heel stimulerend en meestal heeft de bewoner nog gelijk ook.

Hanny en Zekiye zijn dus geen vaste verzorgende of verpleegkundige op de afdeling maar werken door heel het huis. Dat maakt hun functie extra leuk, want inmiddels hebben ze zo al heel wat bewoners beter leren kennen. En mocht er ondersteuning nodig zijn in Vaartland, Harg-Spaland, de TOF of Jacobs Gasthuis dan gaan ze daar naartoe. De WPB-er werkt vraaggestuurd en die vraag kan van de gediplomeerd collega of afdelingshoofd komen of vanuit de praktijkopleiders waar de WPB-er een nauwe samenwerking mee heeft. Natuurlijk kan de leerling of stagiaire zelf ook extra begeleiding aanvragen, omdat zij bijvoorbeeld die dag een opdracht of een handeling wil oefenen.

Hanny en Zekiye geven aan dat de afwisseling hun functie juist zo leuk maakt en zij zien dat de leerlingen en stagiaires erg veel baat hebben bij extra aandacht en begeleiding. Ondertussen is de derde werkplekbegeleider al aangenomen en zijn de werkplekbegeleiders van L&O een welkome aanvulling op de werkvloer!

Eten en drinken bij de Frankelandgroep

Bij alle locaties van de Frankelandgroep kunt u genieten van het 'High Five-diner', een exclusief viergangendiner.

High Five-diner

(Twee)maandelijks bieden wij u bij al onze locaties een heerlijk menu van hoge kwaliteit aan. Iedereen is welkom. U dient zich wel van tevoren bij de horeca/keuken van de locatie aan te melden.

Tijdens deze culinaire avonden serveren wij u, onder begeleiding van livemuziek, een smakelijk viergangendiner met een kopje koffie of thee toe. Overige dranken zijn niet bij de prijs inbegrepen.

Hiernaast vindt u een overzicht van de data van de culinaire avonden per locatie. De inloop is vanaf 16.45 uur.

Kosten 2023 per persoon voor een High Five-diner:

- bewoners en broodmaaltijd/warme-maaltijdabonnementhouders: € 17,-
- huurders en overige prijsgereduceerden: € 24,-
- overige bezoekers: € 32,-

Locatie	Data
Frankeland	vrijdag 13 januari vrijdag 10 februari
Harg-Spaland	dinsdag 24 februari
Jacobs Gasthuis	zaterdag 11 februari
Schiewaegh	zaterdag 4 februari
Vaartland	dinsdag 21 februari

januari

Amuse

Cappuccino van mosterdsoep

Voorgerecht

Gamba's in knoflookolie, rode ui, tomaat en peterselie

Hoofdgerecht

Gebakken varkenshaas met pepersaus, zoete aardappelpuree en rode kool

Nagerecht

Crème brulee met champagne-ijs

februari

Amuse

Gepofte bietjes met geitenkaas, honing en pistachenoten

Voorgerecht

Zoete aardappelsoep

Hoofdgerecht

Kabeljauw met pompoenpuree en gegrilde groenten

Nagerecht

Brownies met hangop en vers fruit

Smulmiddagen

In alle locaties van de Frankelandgroep worden 'Smulmiddagen' georganiseerd. De 'Smulmiddagen' laten zich het best omschrijven als een 'heerlijk tussendoortje in de middag'.

De data van de 'Smulmiddagen' worden op alle locaties ruim van tevoren via posters aangekondigd. Het overzicht geeft alvast een idee van wat er iedere maand geserveerd zal worden.

Maand	Wat valt er te smullen?
Januari	Poffertjes
Februari	Visplankje

Kosten 2023 voor de 'Smulmiddag':

- bewoners en broodmaaltijd/warme-maaltijdabbonementhouders: gratis
- huurders en overige prijsgereduceerden: € 4,50
- overige bezoekers : € 7,50

Hopelijk mogen de locaties u binnenkort verwelkomen!

Blue Monday

Door Monique Schenk, muziektherapeut

Op maandag 16 januari is het Blue Monday. Dit zou de minst vrolijke dag van het jaar moeten zijn. De feestdagen zijn dan achter dan de rug en tot overmaat van ramp is het buiten nogal donker. Maar ... daar doen wij niet aan mee!

Op deze dag wordt er namelijk een mooi programma georganiseerd in de Kapel in Frankeland. Zo kunt u genieten van muziek gemaakt door en met deelnemers van Frankeland én er mag gedanst en meegezongen worden. Bijzonder is ook dat iedereen die geïnteresseerd is in het gebruik van de CRDL (zie onderaan dit artikel) aan een workshop kan deelnemen.

Het programma van Blue Monday op maandag 16 januari

10.30 uur 'De Band'

13.30 uur Koor 'Sparkling' in samenwerking met zanggroep Binnenhof

15.00 uur CRDL-workshop

Muziekgroep 'De Band'

Deze groep bewoners maakt iedere week samen muziek. Deze dag kunt u luisteren naar fragmenten met de Djembé, ritme-instrumenten, zang en gitaar.

Koor 'Sparkling' in samenwerking met de Binnenhof-zanggroep

Een enthousiaste zanggroep voor mensen met Parkinson. Komt u deze middag meezingen? Wij delen graag onze mooie liedjes. Deze keer krijgen wij versterking van de Binnenhof-zanggroep. Een groep met zangers en zangeressen die iedere woensdag met veel overgave oude liedjes zingt.

Workshop werken met de CRDL

Heeft u al eens gehoord van de CRDL? De CRDL (spreek uit: Creedel) is een interactief middel dat aanraking vertaalt naar geluid. Een instrument dat contact maakt en interactie met de omgeving stimuleert. Wanneer het maken van contact met de omgeving wordt bemoeilijkt, het verbaal uitdrukken niet meer zo gaat als voorheen en men hierdoor minder deel kan nemen aan activiteiten, dan kan de CRDL meehelpen in het maken van contact. Hoe dit werkt leggen wij graag aan u uit.

Oog op de natuur

Paddenstoelen

Door Ad Bakker, macrofotograaf

Dit keer een kort stukje tekst, maar des te meer foto's van paddenstoelen. Heerlijk herfstig! Paddenstoelen zijn eigenlijk de vruchten van schimmels, zoals een appel en een peer aan de boom. De lange schimmeldraden zitten meestal in de grond, maar kunnen ook op bomen of in verrot hout zitten. De schimmels 'eten' bladeren, takken, vruchten, boomstronken die verrot zijn en ander organisch materiaal.

Daarmee zijn het eigenlijk de afvalverwerkings-fabrieken van de natuur. Ze planten zich voort door middel van sporen, microscopisch kleine 'zaadjes' die onder de hoed van de paddenstoel zitten. Deze sporen worden door de wind door de lucht vervoerd. Soms zie je een stofwolkje als er een blad

op de hoed valt. Dit zijn duizenden sporen die in het goede licht een stofwolkje lijken.

Wel nog even een waarschuwing, pluk ze niet om te eten want een leek kan de giftige en eetbare paddenstoelen niet uit elkaar houden. Ieder jaar lees je weer in de krant dat er mensen zijn overleden aan het eten van zelf geplukte paddenstoelen ...

Omdat ik in een rolstoel zit is het voor mij knap lastig om paddenstoelen te fotograferen. Maar met diverse lenzen en met een beetje acrobatiek kan ik via het LCD-scherm dat ik horizontaal kan klappen toch nog best redelijke foto's maken. Goed scherpstellen met zo'n klein LCD-schermpje op armlengte is lastig, maar zoals u ziet lukt het af en toe best aardig.

Barbecue party

Door Elly en John Kramer, redacteur en vrijwilliger

Buiten valt de regen gestaag neer, terwijl onze gedachten teruggaan naar een mooie dag begin september. Een dag die nog wel een tijdje in het geheugen van een groot aantal personeelsleden, vrijwilligers en bewoners zal blijven.

De barbecue party die om vier uur 's middags begon in de tuin van Vaartland werd een groot feest voor iedereen die er getuige van was. Het was prachtig weer, de tuin was mooi versierd en de opkomst was groot. We werden verwelkomd met een frisse cocktail van vruchtensap.

Jos de Lang, manager zorg in Vaartland, trapt af met een welkomstwoord. Daarna ging de bar open, om alle gasten van drankjes te voorzien. Al snel werd er een amuse met carpaccio of voor de vegetariërs een amuse met schijfjes van bieten rondgebracht als in een 'walking dinner'.

De muziek stond nog op standje achtergrond zodat er overal gesprekken op gang kwamen. Vervolgens werd de barbecue opgepookt en na enige tijd konden de bordjes gevuld worden.

Ondertussen had tweemans band 'de Buskin Belters' zich geïnstalleerd en begonnen ze met spelen en zingen. De één op bas, de ander op gitaar. Ze deden dat om en om.

Ze speelden veelal muziek uit de jaren zestig en zeventig. Meegezongen werd er ook, zij het met mate. Al werd "Yippie a jee, Yippie a joo" werkelijk door iedereen meegekeurd. Soms was er zelfs een voorzichtig dansje.

In de zaal De Grote Vaart waren veel bewoners bezig met kaartspelletjes en sieraden maken, maar hun aandacht werd al snel getrokken naar het feestgedruis in de tuin. Dat gold overigens niet

alleen voor de bewoners in De Grote Vaart, maar ook voor veel bewoners die vanuit hun kamers vol bewondering het tafereel gadesloegen. Ze keken hun ogen uit, want hoe vaak hadden ze verzorgers (m/v) in zulke mooie feestkleding gezien? Ook de liedjes van de Buskin Belters konden zij goed waarderen.

Wat ook opviel was de versiering in de tuin. Vooral de lampionnen vond men mooi. Zelfs zo mooi dat die tot op de dag van vandaag in de tuin hangen.

We mogen niet onvermeld laten dat bij de ingang zelfs een frietkraam stond met de toepasselijke naam Friet-uurtje en om het geheel af te maken kon iedereen terecht bij de ijskraam voor heerlijk vers schepijs met of zonder slagroom.

Het is een understatement om te vermelden dat het een knalfeest was, dat nadat de band was gestopt nog even doorging met (soms bedenkelijke) muziek uit de grote mobiele speaker.

Het zorgde in ieder geval wel voor het nodige enthousiasme op de dansvloer.

Om even bij stil te staan ...

In blijde verwachting

Door Hans Mast, geestelijk verzorger

Het was kort na de bevrijding. Vijf jaar was hij als visserman vanwege de oorlog overzee gebleven. Via het Rode Kruis had zijn vrouw eindelijk bericht gekregen dat hij weer uit Engeland terug kwam. Wanneer precies? Onbekend, zo gauw de kans zich voordeed. Iedereen moest het horen: Jan komt er aan! Papa komt weer thuis! Elke dag gingen de kinderen kijken op de straathoek of zij hem al zagen! En wat duurde - voor hen - dat wachten lang! Advent is de periode van verwachten, een blij verwachten.

In het Kerstevangelie horen we over Simeon en Anna, twee mensen vol verwachting in hun hoge ouderdom. Wat is er allemaal niet gebeurd in hun leven? Al 84 jaar is Anna weduwe; Simeon kijkt heel zijn leven al uit naar de door God beloofde koning van Vrede. Ze staan aan het einde, maar kijken niet treurig om naar wat voorbij is. Belangrijk in hun levensgevoel is juist de toekomst! Waar gaat het heen met de wereld, wat staat de komende generaties te wachten? Het is hun zorg, maar daarop richt zich ook hun hoop.

In de Bijbel worden ouderen vaak met respect genoemd. Ouder worden is niet alleen verlies, er kan ruimte komen voor innerlijke verstillig. Kunnen we 'diepe gronden in de stille wateren' van onze ziel ontdekken, oog krijgen voor de grote verbanden waarin ons leven staat. Dat wordt wel de wijsheid van de ouderdom genoemd.

Rembrandts laatste schilderij toont ons de oude Simeon met het kindje Jezus in de armen. We zien een stokoude man, haast blind. Maar zijn gezicht straalt! Hier getuigt Rembrandt van zijn geloof kort voor hij stierf. Het is de weerglans van het Christuskind, het Licht voor de wereld. In dit Kind licht voor de hele schepping Gods nieuwe Toekomst op. Anna looft God in haar lied; Simeon vertrouwt zich toe aan de Heer: Nu laat gij Heer uw dienstknecht in vrede gaan, zoals u hebt beloofd. In vertrouwen mogen we toeleven naar het kerstfeest, het nieuwe jaar en alles wat nog in de toekomst verborgen ligt.

U allemaal een gezegend kerstfeest gewenst en hoop voor de toekomst !

Starters in de zorg bij Harg-Spaland

Door Marlies Engel, redacteur

In september zijn er bij Harg-Spaland 21 leerlingen begonnen. Over deze Starters in de zorg heeft u al wat kunnen lezen in editie 4 van het Frankelandgroep Nieuws. Het zijn zij-instromers, mensen die al een andere carrière achter de rug hebben, maar nu een overstap willen maken naar de zorg.

Zij hebben een maand lang theorielessen gehad en hebben meegelopen bij alle afdelingen en disciplines bij Harg-Spaland zodat zij een compleet beeld hebben van wat er allemaal gebeurt in een woon-zorgcentrum. En nu zijn ze alweer drie weken aan het werk in de zorg op een afdeling. Ik ga met Alime Oz, Charissa Hagens en Yvonne Pelzer in gesprek over hun ervaringen.

Alime werkte hiervoor bij Kruidvat. Ze was daar in opleiding tot vestigingsmanager, maar dat traject heeft ze afgebroken om hier aan de slag te gaan.

Ze heeft daarvoor via T-zorg als huishoudelijke hulp in de thuiszorg gewerkt en ze vond dat erg leuk. Vandaar alsnog de keuze voor de zorg. Charissa heeft al van alles gedaan, van meldkamercentralist tot kok. Maar ze heeft het gevoel dat ze nu eindelijk haar plekje heeft gevonden.

En Yvonne is van huis uit grafisch vormgever maar heeft de laatste jaren in een bakkerij gewerkt. Ook iets heel anders dus. Zij is blij met deze kans om betaald een opleiding te doen, als alleenstaande moeder had ze dat anders niet kunnen doen.

Hun ervaringen op afdeling 2, waar ze alle drie werken, zijn vooral positief. Ze vinden allemaal dat ze heel warm zijn ontvangen door hun collega's. Ze krijgen veel vertrouwen van zowel de collega's als de leidinggevenden, ze doen al heel veel zelfstandig en dat voelt erg goed. Ze krijgen alle ruimte om zelf dingen te ervaren en kunnen als dat nodig is altijd een beroep doen op hun collega's.

De bewoners moesten soms wel even wennen aan al die nieuwe gezichten, maar na een paar dagen werden de nieuwe medewerkers al herkend. Ook de starters zelf moesten soms toch wel wennen. Yvonne had het bijvoorbeeld makkelijker ingeschat om contact te maken met de bewoners. Ze had tenslotte al veel ervaring in omgaan met mensen in haar baan in de bakkerswinkel. Maar in de zorg is dat contact wel van een andere orde, merkte ze. Waar contact in de winkel oppervlakkig is, is dat hier juist veel diepgaander. Het gaat er juist om de bewoner goed te leren kennen, zodat je de zorg zoveel mogelijk op de bewoner af kunt stemmen.

Ze hebben alle drie al wel een moment gehad waarop ze voelden: dit is het werk dat ik wil doen. Voor Alime was dat toen een bewoner gemeend "dankjewel" zei na het douchen. Ze vond het eigenlijk niet nodig, want ze deed gewoon haar werk. Maar het maakte haar duidelijk dat het voor bewoners heel belangrijk is als medewerkers ook zoiets gewoons als douchen met liefde doen. Yvonne werd warm van binnen toen een bewoonster begon te neuriën omdat het ochtendprogramma precies zo verliep als zij prettig vindt. Later speelde ze met deze bewoonster een spelletje rummikub, waar beiden veel plezier aan beleefden.

Ze krijgen veel vertrouwen van zowel de collega's als de leidinggevenden

Charissa geniet van het snoezelen met een bewoner die normaal veel moeite heeft met de ADL-zorg (algemene dagelijkse levensverrichtingen, dus bijvoorbeeld wassen en aankleden). Door deze bewoner rustig over het haar te aaien is hij veel rustiger tijdens de zorgmomenten. Dat snoezelen gaat ze bij meer bewoners doen, omdat het zo goed blijkt te werken.

Ook deze groep starters is een aanwinst voor ons als Frankelandgroep. Een echte win-win-win-situatie! Winst voor de starters die een fijne baan hebben, winst voor de bewoners die genieten van extra aandacht, winst voor de Frankelandgroep omdat we weer een paar fijne medewerkers gevonden hebben.

december

Dickenskoor Muzicijn
Zaterdag 17 december, 14.30 uur
in De Serre in Schiewaegh

Een kerstshow geheel in Dickensstijl.

SOREO (Senioren Orkest Rotterdam En Omstreken)
Zaterdag 17 december, 14.30 uur
in de Grote Vaart in Vaartland

Kerstconcert.

Koninklijk Schiedams Mannenkoor Orpheus
Dinsdag 20 december, 19.30 uur
in de Havenzaal in Frankeland

Dit koor zingt Nederlandse en internationale kerstliedjes.

januari

De Vlaardingse Maatjes
Zaterdag 14 januari, 14:30 uur
in De Serre in Schiewaegh

Dit Vlaardingse shantykoor zingt vele zeemansliederen die voor iedereen herkenbaar zijn.

Ensemble Raduzhnaya
Woensdag 18 januari, 19.30 uur
in de Grote Vaart in Vaartland

Het Slavisch ensemble speelt van romantische tot folklore muziek en kleurrijke kozakken- en zigeuner melodieën.

februari

De Rietzeilers
Zaterdag 4 februari, 14.30 uur
in de Grote Vaart in Vaartland

Zaterdag 11 februari, 14.30 uur
in de Havenzaal in Frankeland

Altijd feest met carnavalsvereniging De Rietzeilers! Kom al dan niet verkleed langs. Het dak gaat eraf!

december

Spelletjesmiddag
Zaterdag 31 december, 14.30 uur
in de Grote Vaart in Vaartland

Met een gezellige middag met spelletjes en tombola zwaaien we het oude jaar uit.

januari

De Swing Kings
Zondag 8 januari 2023, 14.30 uur
in de Havenzaal in Frankeland

Gevarieerd jazz-achtig programma dat de pan uit swingt.

Shantylkoor Stuurloos
Zaterdag 14 januari, 14.30 uur
in de Havenzaal in Frankeland

Heerlijk meezingen!

februari

De Vaste Mannen
Zaterdag 11 februari, 14.30 uur
in de Grote Vaart in Vaartland

De Vaste Mannen zingen shanty's, countrynummers en evergreens.

Arthuro
Zaterdag 11 februari, 14:30 uur
in De Serre in Schiewaegh

Deze allround zanger/entertainer heeft een groot repertoire.

AANSLEPEN	OORVIJG	VERZET
AFDRUKKEN	PALEIS	VEZEL
BANKROET	PERSONAGE	VOLGORDE
BEDSTEDE	RELATIEF	VOLKSTUIN
BELEG	ROEREI	VORDERING
BRUIDEGOM	STADION	WAANBEELD
GESTREKT	STIEFVADER	WEERSTAND
GROND	STROBREED	ZIJPORTAAL
KEURMERK	STUIT	ZONDEBOK
MEERWAARDE	TENSLOTTE	ZOVEELSTE
MESJE	TOEKOMST	
ONTKENNEN	UITEEN	

K	T	I	U	T	S	B	Z	O	V	E	E	L	S	T	E	R	
R	S	T	I	A	E	O	E	N	V	O	L	G	O	R	D	E	
E	M	M	T	L	N	O	I	D	A	T	S	N	S	P	T	D	
M	O	G	E	D	I	U	R	B	S	F	D	I	E	E	E	A	
R	K	G	E	S	T	R	E	K	T	T	E	R	V	R	N	V	
U	E	B	N	S	J	O	G	L	N	L	E	E	W	S	S	F	
E	O	L	K	M	E	E	R	W	A	A	R	D	E	O	L	E	
K	T	L	A	A	T	R	O	P	I	J	Z	B	R	E	N	O	I
I	J	O	O	N	T	K	E	N	N	E	N	O	O	N	A	T	T
V	E	Z	E	L	I	I	D	T	O	O	R	V	I	J	G	T	S
W	A	A	N	B	E	E	L	D	N	A	T	S	R	E	E	W	
N	E	K	K	U	R	D	F	A	A	N	S	L	E	P	E	N	

<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------

8		5		4	1	9		
9					8	4	1	
		4		3			5	
	2		7		4			
5	7		2			3	6	
6					3	2	9	
		2					3	6
7				8	2			
4		3	1		6	8		5

Winnaars van de puzzels uit de vorige editie van Frankelandgroep Nieuws

Puzzel met als oplossing: koffiehandelaar

mevrouw J.E. Verhoeven, Louis Raemaekersstraat 245, Schiedam	Frankeland / Jacobs Gasthuis
mevrouw W. de Wolff, Groenzicht 68, Schiedam	Harg-Spaland
mevrouw J.A.B. Koeiman, afdeling Topaas, appartement 349	Schiewaegh
mevrouw W. van der Lugt-de Koster, appartement 500	Vaartland

Sudoku met als oplossing: 9

de heer C. Jagt, Wijnruitstraat 391, Hoogvliet	Frankeland / Jacobs Gasthuis
mevrouw R. van Dorp, Meerzicht 174, Schiedam	Harg-Spaland
mevrouw N. van der Most, Nieuwe Damlaan 687, Schiedam	Schiewaegh
mevrouw N.H.L. van Es-Thijssen, appartement 632	Vaartland

Van harte gefeliciteerd! Wint u in Harg-Spaland, Schiewaegh of Vaartland, dan ligt er bij de receptie een waardebon van € 15,00 voor u klaar. Als u in Frankeland of Jacobs Gasthuis wint, dan krijgt u uw waardebon thuisgestuurd.

De oplossing(en) van de nieuwe puzzel(s) kunt u tot uiterlijk maandag 9 januari 2023 inleveren bij de receptie van uw locatie, dan wel mailen naar fgn.redactie@frankelandgroep.nl.

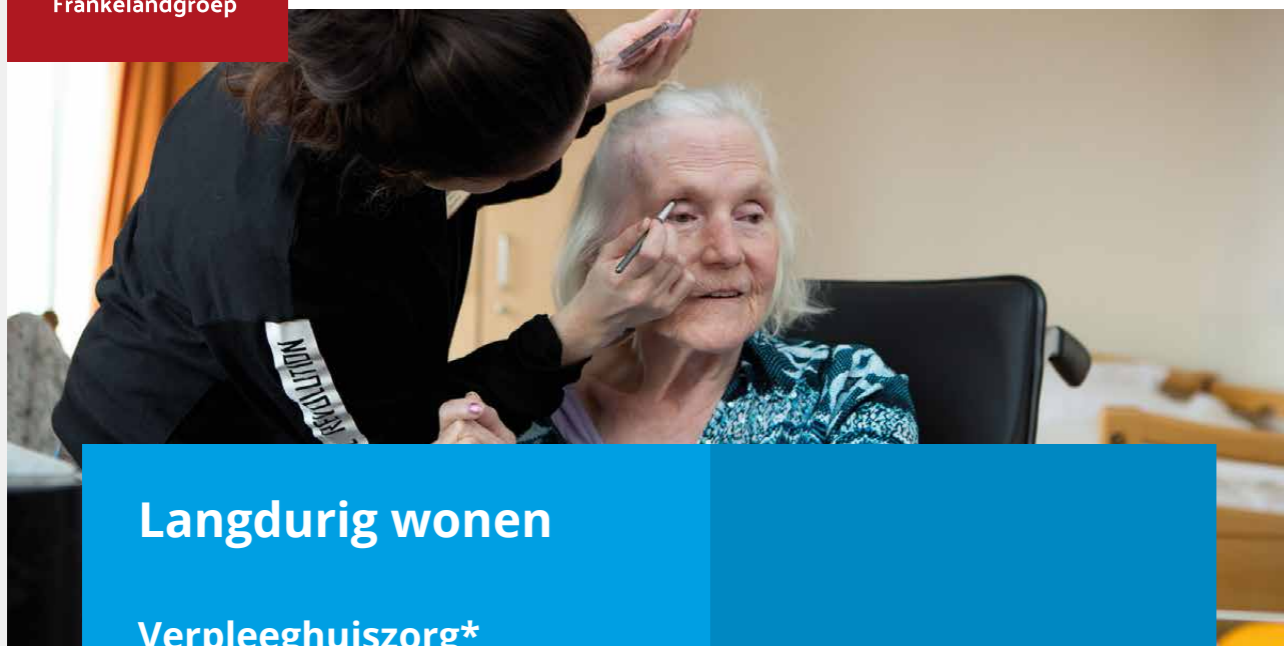
Onder de goede inzenders van één of beide puzzels worden waardebonnen van € 15,00 verloot.

<input type="text"/>	
<input type="text"/>	
<input type="text"/>	
Sudoku ☐	Puzzel ☐

Intramuraal verblijf

locaties en contactgegevens van de Frankelandgroep

Langdurig wonen

Verpleeghuiszorg*

- Frankeland (waaronder gespecialiseerde Parkinson afdelingen en een Korsakov afdeling)
- Harg-Spaland
- Schiewaegh

Zorgcentrumzorg*

- Harg-Spaland
- Jacobs Gasthuis
- Schiewaegh
- Vaartland

U kunt contact opnemen met
De maatschappelijke dienst

010 426 49 25

* Echt)paren)appartementen beschikbaar

Tijdelijk verblijf

Kortdurend verblijf

- Frankeland
- Harg-Spaland
- Jacobs Gasthuis
- Schiewaegh
- Vaartland

Revalidatiezorg

- Frankeland

Crisisverblijf

- Frankeland

Palliatieve zorg

- Schiewaegh

U kunt contact opnemen met
De maatschappelijke dienst

010 426 49 25

Zelfstandig wonende senioren

aanbod en contactgegevens van de Frankelandgroep

Zorg Thuis (wijk)

U woont zelfstandig in Schiedam of Vlaardingen

- Wijkverpleging
- Ondersteuning bij het huishouden
- Casemanagement dementie
- Personenalarmering

U kunt contact opnemen met
Thuiszorg Ouderen
Frankelandgroep

010 426 49 25

Zorg Thuis (huur- en aanleunwoningen)

U woont zelfstandig met Zorg Thuis binnen de (aanpalende) wooncomplexen van de Frankelandgroep

Frankeland voor huurders Liduinahof en Havenbogen

010 426 49 25

Harg-Spaland voor huurders Groenzicht, Meerzicht, Menuet en Suite

010 247 55 55

Jacobs Gasthuis voor huurders DrieLanen

010 246 00 86

Schiewaegh voor huurders Matlinge

010 409 32 00

Vaartland voor huurders Vaartland

010 475 91 11

Welzijn en dagbesteding

- Welzijnsactiviteiten
- Diverse ontmoetingscentra
- Vervoersmogelijkheden vanuit/naar de Frankelandgroep locaties (regio NWN)
- Sport- en Recreatieclub

U kunt contact opnemen met
Coördinator welzijn

<ul style="list-style-type: none"> • Vakantiemogelijkheden Rockanje 	Coördinator Rockanje
<ul style="list-style-type: none"> • Vakantiemogelijkheden Spanje 	Coördinator La Sorpresa
<ul style="list-style-type: none"> • Visiteclubs 	Coördinator visiteclubs
<ul style="list-style-type: none"> • Dagbesteding / dagbehandeling 	Coördinator dagbesteding
<ul style="list-style-type: none"> • Roze Salon 	Coördinator Roze Salon
<ul style="list-style-type: none"> • Horeca- en maaltijdvoorzieningen 	De maatschappelijke dienst

010 426 49 25

Behandeling

- Specialist ouderengeneeskunde
- Fysiotherapie, ergotherapie, logopedie en diëtik
- Expertise op het gebied van Parkinson en Korsakov
- Alzheimer Café
- Parkinson Café

U kunt contact opnemen met
De maatschappelijke dienst

010 426 49 25

Tijdelijk verblijf

- Kortdurend verblijf
  - na een ziekenhuisopname
  - vanwege een medische hulpvraag
  - voor ontlasting van mantelzorg
- Revalidatiezorg
- Crisisverblijf
- Palliatieve zorg

U kunt contact opnemen met
De maatschappelijke dienst

010 426 49 25

www.frankelandgroep.nl